

**ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ
ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΑΘΗΝΩΝ**

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΈΤΟΣ : 2007 - 2008

ΜΑΘΗΜΑ : Εφαρμογές Δημοσίου Δικαίου

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ : κ. Δημητρόπουλος Ανδρέας

ΘΕΜΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ : «Η συνταγματική απαγόρευση των βασανιστηρίων»

**ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ : Βλασακίδου Φωτεινή
ΑΜ. 1340200300045**

Αθήνα 2008

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Το άρ. 7 του ισχύοντος Συντάγματος έχει ως περιεχόμενο την απαγόρευση των βασανιστηρίων και της γενικής δήμευσης ,επιπλέον ο συντακτικός νομοθέτης εξουσιοδοτεί τον κοινό νομοθέτη να ρυθμίσει με νόμο σχετικά με την κατ'εξαίρεση επιβολή θανατικής ποινής για κακουργήματα που έχουν τελεσθεί σε καιρό πολέμου και σχετικά με αυτόν και αναφορικά προς την κρατική αποζημίωση σε όσους στερήθηκαν άδικα ή παράνομα την προσωπική τους ελευθερία. Η παρούσα εργασία πραγματεύεται το ζήτημα της συνταγματικής απαγόρευσης των βασανιστηρίων, όπως διαγράφεται στην παρ.2 του άρ.7 του ισχύοντος Συντάγματος και σε συνδυασμό με το άρ.2 παρ.1 Συντ. , από τη σκοπιά δηλαδή της διασφάλισης της ανθρώπινης αξιοπρέπειας (άρθρο 2 παρ.1 Συντ.) , η οποία διαρρέουσα όλο το Σύνταγμα καθίσταται καταστατική αρχή της σύνολης έννομης τάξης και αποτελεί ακρογωνιαίο λίθο του σύγχρονου κοινωνικού κράτους δικαίου , αποβλέποντας στην πραγμάτωση της κοινωνικής προόδου (άρθρο 25 παρ.1,2 Συντ.).

Στη σύγχρονη εποχή της ενοποιημένης έννομης τάξης (άρθρο 25 παρ.1 εδ. γ Συντ.) , όπου ιδιωτικό και δημόσιο δίκαιο στοχεύουν από κοινού στην προστασία της ανθρώπινης αξίας , δεν παύουν οι κατάφωρες προσβολές της .

Με τις δυνατότητες που μας παρέχει η σύγχρονη κοινωνία της πληροφόρησης , γινόμαστε συχνά μάρτυρες των προσβολών αυτού του ανθρώπινου δικαιώματος (άρθρο 2 παρ.1 Συντ.) μέσω αποτρόπαιων βασανιστηρίων και μεσαιωνικών συνθηκών κράτησης .

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α « Το άρθρο 7 του Συντάγματος »

1. Εισαγωγικά στοιχεία

1^α Η γένεση της προστασίας των ατομικών ελευθεριών

1β. Εμφάνιση στην ελληνική έννομη τάξη

2. Ισχύον Δίκαιο

2^α.Ελληνική ρύθμιση

2β.Διεθνής κατοχύρωση

2γ.Επιτροπή πρόληψης βασανιστηρίων

2δ.Πρόγραμμα 12 σημείων από τη Διεθνή Αμνηστία

3. Διάκριση προστασίας

3α. Άρθρο 6 Συντάγματος

3β. Άρθρο 7 Συντάγματος

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β « Η απαγόρευση των βασανιστηρίων »

1.Ποινικό δίκαιο και άρθρο 7 παρ.2 Συντ.

2.Πόλεμος και βασανιστήρια

3.Αστυνομικές αρχές, Συνθήκες Κράτησης και άρθρο 7 παρ.2 Συντ.

4.Ανθρώπινη αξιοπρέπεια και άρθρο 7παρ.2 Συντ.

5.Λειτουργία του άρθρ.7 παρ.2 Συντ. στη σύγχρονη έννομη τάξη

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ « Βασικά Συμπεράσματα»

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

SUMMARY

ΛΗΜΜΑΤΑ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

Άρθρ.. άρθρο
Γνωμ.ΝΣΚ Γνωμοδότηση του Νομικού Συμβουλίου του
Κράτους
δηλ. δηλαδή
Δ.Ο.Υ. Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία
Δ.Σ. Διοικητικό Συμβούλιο
ΔΣΑΠΔ Διεθνές Σύμφωνο Ατομικών και Πολιτικών
Δικαιωμάτων
ΕΣΔΑ Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου
εδ. εδάφιο
Ε.Ν. Εμπορικός Νόμος
επ. επόμενα
Κ.Ε.Δ.Ε. Κώδικας Είσπραξης Δημόσιων Εσόδων (ν.δ.
356/1974)
ΚΠολΔ Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας
κτλ και τα λοιπά
ΚΦΔ Κώδικας Φορολογικής Δικονομίας
ν. νόμος
ν.δ. νομοθετικό διάταγμα
ΝΠΔΔ Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου
ΝΠΙΔ Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου
ΝΣΚ Νομικό Συμβούλιο του Κράτους
ΟΤΑ Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης
παρ. παράγραφος
π.χ. παραδείγματος χάρη
Συντ. Σύνταγμα

Κεφάλαιο Α Το άρθρο 7 του Συντάγματος

1Εισαγωγικά στοιχεία :

1α. Η γένεση της προστασίας των ατομικών ελευθεριών.

Η πρώτη προσπάθεια διαφύλαξης των ατομικών ελευθεριών εντοπίζεται το 1215 στον αγγλικό Μέγα Χάρτη των Ελευθεριών (Magna Charta Libertatum*). Έκτοτε αποτελεί περιεχόμενο και άλλων αγγλικών νόμων , κυρίως δε του ισχύοντος , έπειτα από τροποποιήσεις, Habeas Corpus Act (1679 **). Αργότερα τόσο τα πρώτα αμερικανικά συντάγματα*** όσο και το γαλλικό σύνταγμα του 1791**** περιλαμβάνουν σχετικές προστατευτικές διατάξεις.

Υποσημειώσεις :

*Magna Charta Libertatum είναι ο αγγλικός καταστατικός χάρτης, στον οποίο διακηρύχτηκαν ατομικές ελευθερίες ως δικαιώματα των άγγλων πολιτών. Είχε ως αίτημα τη δέσμευση του βασιλιά από τους

νόμους (σε αντίθεση με το αξίωμα " princeps legibus solutus est ") και ιδιαίτερα την προστασία των υπηκόων από την παράνομη φυλάκιση. (Δημητρόπουλος Α.,Συνταγμ.Δικαιώματα γεν.μέρος , ημιτόμος 1 , σελ.5)

****Habeas Corpus Act** "*An act for the better securing the liberty of the subject, and for prevention of imprisonments beyond the seas.*"

****Ο αγώνας των αποίκων της Αμερικής για την ανεξαρτησία από τη Μητρόπολη, οδήγησε στη διακήρυξη της πολιτείας της Βιργινίας (Bill of Rights, 1776) που ακολούθησαν και άλλες πολιτείες και αποτέλεσε την αρχή για τη συνταγματοποίηση των ατομικών ελευθεριών.**

*****Η " Διακήρυξη των δικαιωμάτων του ανθρώπου " αποτέλεσε το προοίμιο του γαλλικού Συντ. του 1791(Δημητρόπουλος Α., Συντ.Δικαιώματα γεν.μέρος, ημιτόμος 1 , σελ.5)**

1β. Εμφάνιση στην ελληνική έννομη τάξη

Για πρώτη φορά στο Συντ. της Επιδάουρου (1822) περιλαμβάνεται ένα ιδιαίτερο τμήμα με τίτλο " Περί των γενικών δικαιωμάτων των κατοίκων της επικρατείας της Ελλάδος ", όπου εκτός των άλλων προστατεύεται η τιμή και η ασφάλεια των Ελλήνων. Στη συνέχεια στο Σύντ. του Άστρους (1823) παρέχεται πληρέστερη προστασία , ενώ συστηματικότερη είναι η κατοχύρωση στο Συντ. της Τροιζήνας (1827) , όπου : " Ο νόμος ασφαλίζει την προσωπικήν εκάστου ελευθερίαν , κανείς δεν ημπορή να ηναχθή ή φυλακωθή ειμή κατά τους νομικούς τύπους" , επιπλέον στο άρθρ.18 Συντ.Τροιζήνας ορίζεται ότι απαγορεύονται οι δημεύσεις και τα βασανιστήρια. Στο Συντ. του 1844 κατοχυρώνεται η προσωπική ελευθερία (άρθρ.4) , ρυθμίζεται η σύλληψη και το αυτόφωρο έγκλημα (άρθρ.5) και η αρχή " ουδεμία ποινή άνευ νόμου" (nulla

proena sine lege , άρθρ.6), τέλος απαγορεύεται η γεν
δήμευση και τα βασανιστήρια (άρθρ.13).Το Συντ. του
1864 κατοχυρώνει επιπλέον την αρχή του φυσικού
δικαστή , ενώ το Συντ. του 1927 απαγορεύει και τον
πολιτικό θάνατο. Οι παραπάνω συνταγματικές
ρυθμίσεις επαναλαμβάνονται και στο Συντ. του 1952.*

Υποσημειώσεις :

*(Δημητρόπουλος Α.Συντ.Δικαιώματα γεν.μέρος, ημιτόμος 1 , σελ.15 - 17)

2 Ισχύον Δίκαιο :

2α. Ελληνική ρύθμιση

Στο ισχύον Σύνταγμα η απαγόρευση των
βασανιστηρίων θεμελιώνεται στην παρ.2 άρ.7. Το άρ.7
μαζί με το άρ.6 συνιστούν το λεγόμενο δικαίωμα στην
προσωπική ασφάλεια που εντάσσεται στα
συνταγματικά δικαιώματα, τα οποία ρυθμίζονται στο
δεύτερο μέρος με τον τίτλο "ατομικά και κοινωνικά
δικαιώματα" (άρθρ. 4 - 25 Συντ.) , όπως έχει
διαμορφωθεί από το Συντ. του 1975. Η αναθεώρηση του
1986 δεν ασχολήθηκε με τα συνταγματικά δικαιώματα
ενώ η αναθεώρηση του 2001 ρύθμισε σχετικά
ζητήματα. Συγκεκριμένα στο άρθρ.6 παρ.4 ρυθμίστηκε
το ανώτατο όριο προφυλάκισης* (ένα έτος στα

κακουργήματα και έξι μήνες στα πλημμελήματα, που σε εξαιρετικές περιπτώσεις μπορούν να παραταθούν για έξι και τρεις μήνες αντίστοιχα , ύστερα από απόφαση του αρμόδιου δικαστικού συμβουλίου) και στο άρθρ.7 το θέμα της θανατικής ποινής (απαγόρευση θανατικής ποινής , η οποία κατ'εξαίρεση επιτρέπεται στις προβλεπόμενες απ'το νόμο περιπτώσεις κακουργημάτων τελουμένων σε καιρό πολέμου και σχετιζόμενων με αυτόν)** .

Υποσημειώσεις :

* Λόγω και της καθιέρωσης του τεκμηρίου της αθωότητας βάσει του άρθρ.6 παρ.2 της Ευρωπ.Σύμβασης για τα δικαιώματα του ανθρώπου (ΕΣΔΑ), η Σύμβαση ακριβώς ανέχεται τη στέρηση της ελευθερίας μόνο υπό την προϋπόθεση της συνδρομής των αναφερόμενων στο άρθρ.5 παρ.1 εδ.γ της ίδιας , όρων.

ΚΠοινΔ άρθρ.282

**Η μεταβολή αυτή εναρμονίζεται με το Διεθνές Σύμφωνο για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα και το δεύτερο πρωτόκολλο που κυρώθηκε με το ν.2462/1997. Επίσης είναι αυτονόητο πως ούτε και ο πολιτικός θάνατος επιτρέπεται καιτοι δεν συμπεριλαμβάνεται στη σχετική συνταγματική ρύθμιση.

2β. Διεθνής κατοχύρωση

Στο προοίμιο της Οικουμενικής Διακήρυξης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων θεμελιώνεται γενικότερα η προστασία της ανθρώπινης αξιοπρέπειας , ενώ ειδικότερα στο άρθρ.3 κατοχυρώνεται το δικαίωμα στην προσωπική ασφάλεια , στο άρθρ. 5 απαγορεύονται τα βασανιστήρια και η σκληρή , απάνθρωπη ή ταπεινωτική μεταχείριση, τέλος στο άρθρ.9 απαγορεύεται η αυθαίρετη σύλληψη , κράτηση ή εξορισμός.

Η απαγόρευση των βασανιστηρίων και της εξευτελιστικής μεταχείρισης κατοχυρώνεται στο άρθρ.4 του Χάρτη των θεμελιωδών δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής ένωσης και στο άρθρο 3 της ΕΣΔΑ όπως και στο Διεθνές Σύμφωνο περί Ατομικών και Πολιτικών Δικαιωμάτων του ΟΗΕ (1966) , το οποίο κυρώθηκε με το ν.2462/1997 .Στη Σύμβαση για την προάσπιση των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών του 1950 (και στο πρόσθετο πρωτόκολλο του 1952) στο άρθρ.3 αναφέρεται ότι «Ουδείς επιτρέπεται να υποβληθεί εις βασάνους ούτε εις ποινάς ή μεταχειρίσιν απανθρώπους ή εξευτελιστικάς.»

(Κυρώθηκε από την Ελλάδα με το Ν.Δ. 53/74, ΦΕΚ 256/74.)

Επίσης κατευθυντήρια αρχή για όλα τα κράτη καθώς και για κάθε άλλη αρχή που ασκεί εξουσία αποτελεί η Διακήρυξη για την Προστασία όλων των Ανθρώπων από τα Βασανιστήρια και κάθε άλλη σκληρή απάνθρωπη και εξευτελιστική μεταχείριση ή ποινή , του 1975 (Γενεύη), κατά την οποία όλα τα κράτη καλούνται να πάρουν αποτελεσματικά μέτρα για να εμποδίσουν την εφαρμογή τέτοιων μεθόδων στην περιοχή δικαιοδοσίας τους.

Επιπλέον, με το νόμο 1500/1984, με τον οποίο προστέθηκαν στον Ποινικό Κώδικα τα άρθρα 137Α - 137Δ, για τα βασανιστήρια και άλλες προσβολές της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, η ελληνική νομοθεσία εναρμονίστηκε με τη σύμβαση του ΟΗΕ της 10-12-1984, η οποία επικυρώθηκε με το ν.1782/1988 και κατέστη εσωτερικό δίκαιο της ελληνικής έννομης τάξης (άρθρ. 28 παρ.1 Συντ.).

Προκειμένου επίσης να καταργηθούν τα βασανιστήρια καθώς και η επιβολή της θανατικής ποινής, ή άλλης σκληρής, απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης στις τρίτες χώρες, ο υπ'αριθμ. 1236/2005 (ΕΚ) κανονισμός θέτει σε ισχύ ένα ειδικό εμπορικό καθεστώς το οποίο καλύπτει ορισμένα αντικείμενα και προϊόντα δυνάμενα να χρησιμοποιηθούν για τον βασανισμό ή την επιβολή της θανατικής ποινής ή άλλης σκληρής, απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης καθώς και την τεχνική βοήθεια τη σχετική με τα αντικείμενα αυτά.

2γ. Επιτροπή για την πρόληψη βασανιστηρίων

Με το ν.1949/1991 κυρώθηκε η Σύμβαση για την πρόληψη των βασανιστηρίων και της απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης ή τιμωρίας , σύμφωνα με το άρθρο.1 της οποίας συνίσταται αντίστοιχη ευρωπαϊκή επιτροπή (CPT , european committee for the prevention of torture).. Τα σημαντικότερα αποτελέσματα της δραστηριότητας της επιτροπής είναι η καλύτερη διαμόρφωση και λειτουργία των καταστημάτων κράτησης και η ορθότερη τήρηση των νόμιμων διαδικασιών ανάκρισης κτλ., για να αποφεύγονται παρόμοιες περιπτώσεις στο μέλλον. Μολονότι η εξέταση των ατομικών περιπτώσεων και η εποπτεία των μέτρων που λαμβάνονται σε εθνικό επίπεδο δεν αποκλείεται, η δραστηριότητα της επιτροπής κατευθύνεται κυρίως στη διερεύνηση των αιτίων του αντίστοιχου προβλήματος.

2δ. Πρόγραμμα 12 Σημείων από τη Διεθνή Αμνηστία

Τα βασανιστήρια είναι μια θεμελιώδης παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, που έχει καταδικαστεί από τη Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών ως προσβολή της ανθρώπινης αξιοπρέπειας και έχει απαγορευτεί από εθνικούς και διεθνείς νόμους.

Εντούτοις, τα βασανιστήρια εξακολουθούν να γίνονται καθημερινά, σε παγκόσμια κλίμακα.

Η εμπειρία της Διεθνούς Αμνηστίας είναι ότι η νομοθετική απαγόρευση δεν είναι αρκετή. Χρειάζονται άμεσα μέτρα για να αντιμετωπιστούν τα βασανιστήρια και η σκληρή, απάνθρωπη και εξευτελιστική μεταχείριση ή τιμωρία, οπουδήποτε και αν γίνονται, και να ξεριζωθούν ολοκληρωτικά.

Η Δ.Α. καλεί όλες τις κυβερνήσεις να εφαρμόσουν το Πρόγραμμα 12 Σημείων για την Πρόληψη των βασανιστηρίων. Προσκαλεί τα ενδιαφερόμενα άτομα και τις οργανώσεις να λάβουν μέρος στην προώθηση του προγράμματος. Η Δ.Α. πιστεύει ότι η εφαρμογή των μέτρων αυτών θα είναι για τις κυβερνήσεις μια θετική ένδειξη ότι έχουν τάξει σαν χρέος τους να καταργήσουν τα βασανιστήρια και να εργαστούν για την κατάργησή τους σε όλο τον κόσμο.

1. ΕΠΙΣΗΜΗ ΚΑΤΑΔΙΚΗ ΤΩΝ ΒΑΣΑΝΙΣΤΗΡΙΩΝ

Οι ανώτατες αρχές κάθε χώρας πρέπει να εκδηλώσουν την καθολική αντίθεσή τους στα βασανιστήρια. Πρέπει να γνωστοποιήσουν κατηγορηματικά σε όλες τις αρχές αρμόδιες για την εφαρμογή του νόμου ότι τα βασανιστήρια δεν είναι ανεκτά σε καμιά περίπτωση.

2. ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΣΤΗΝ ΚΡΑΤΗΣΗ ΣΕ ΑΠΟΜΟΝΩΣΗ

Τα βασανιστήρια γίνονται συνήθως ενόσω τα θύματα κρατούνται σε απομόνωση, χωρίς τη δυνατότητα να επικοινωνήσουν με ανθρώπους απ' έξω που θα μπορούσαν να τους βοηθήσουν ή ν' ανακαλύψουν τι τους συμβαίνει. Οι κυβερνήσεις θα πρέπει να εξασφαλίσουν εγγυήσεις ότι η κράτηση σε απομόνωση δεν γίνεται μια ευκαιρία για βασανιστήρια. Έχει πρωταρχική σημασία οι φυλακισμένοι να προσάγονται όλοι ενώπιον δικαστικής αρχής αμέσως μόλις συλλαμβάνονται και οι συγγενείς, δικηγόροι και γιατροί να μπορούν να έχουν άμεση και τακτική επικοινωνία μαζί τους.

3. ΟΧΙ ΜΥΣΤΙΚΕΣ ΚΡΑΤΗΣΕΙΣ

Σε μερικές χώρες τα βασανιστήρια γίνονται σε μυστικά κέντρα, συνήθως αφού τα θύματα έχουν "εξαφανιστεί". Οι κυβερνήσεις πρέπει να εξασφαλίσουν ότι οι φυλακισμένοι κρατούνται σε δημόσια αναγνωρισμένους χώρους και ότι οι πληροφορίες για την τύχη τους είναι διαθέσιμες στους συγγενείς και δικηγόρους.

4. ΜΕΤΡΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΑΝΑΚΡΙΣΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΡΑΤΗΣΗ

Οι κυβερνήσεις πρέπει να ελέγχουν τακτικά τις διαδικασίες κράτησης και ανάκρισης. Οι φυλακισμένοι πρέπει να πληροφροούνται αμέσως τα δικαιώματά τους, και κυρίως το δικαίωμα να υποβάλλουν παράπονα για την μεταχείρισή τους. Πρέπει να γίνονται τακτικές επιθεωρήσεις στους χώρους κράτησης. Ένα σημαντικό μέτρο προστασίας από τα βασανιστήρια θα ήταν ο διαχωρισμός ανάμεσα στις αρχές που είναι υπεύθυνες για την κράτηση και σε εκείνες που είναι επιφορτισμένες με την ανάκριση.

5. ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΕΞΕΤΑΣΗ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΩΝ ΓΙΑ ΒΑΣΑΝΙΣΤΗΡΙΑ

Οι κυβερνήσεις θα πρέπει να εξασφαλίσουν ότι όλες οι καταγγελίες και αναφορές για βασανιστήρια εξετάζονται αμερόληπτα και αποτελεσματικά. Οι μέθοδοι και τα πορίσματα αυτών των εξετάσεων να γνωστοποιούνται στο κοινό. Οι μάρτυρες και οι καταγγέλοντες να προστατεύονται από εκφοβισμούς.

6. ΑΡΝΗΣΗ ΔΗΛΩΣΕΩΝ ΠΟΥ

ΑΠΟΣΠΑΣΤΗΚΑΝ ΜΕ ΒΑΣΑΝΙΣΤΗΡΙΑ

Οι κυβερνήσεις πρέπει να εξασφαλίσουν ότι οι δηλώσεις και οι μαρτυρίες που έγιναν κάτω από βασανιστήρια δεν θα χρησιμοποιηθούν ποτέ σε δικαστικές διαδικασίες.

7. ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΗ ΤΩΝ ΒΑΣΑΝΙΣΤΗΡΙΩΝ ΜΕ ΝΟΜΟ

Οι κυβερνήσεις πρέπει να εξασφαλίσουν ότι οι πράξεις βασανιστηρίων είναι αξιόποινα αδικήματα του ποινικού νόμου. Σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο, η απαγόρευση των βασανιστηρίων δεν πρέπει να αναστέλλεται σε καμιά περίπτωση, ούτε ακόμα σε περιόδους πολέμου ή άλλες καταστάσεις ανάγκης.

8. ΔΙΩΞΗ ΥΠΟΠΤΩΝ ΒΑΣΑΝΙΣΤΩΝ

Εκείνοι που ευθύνονται για πράξεις βασανιστηρίων πρέπει να δικάζονται. Η αρχή αυτή πρέπει να εφαρμόζεται οπουδήποτε κι αν βρίσκονται οι δράστες, όποτε κι αν έγινε το αδίκημα, οποιαδήποτε κι αν είναι η εθνικότητα των δραστών ή των θυμάτων. Δεν θα πρέπει να υπάρξει "ασφαλές λιμάνι" για τους βασανιστές.

9. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Κατά την εκπαίδευση όλων των αξιωματούχων που είναι υπεύθυνοι για την κράτηση, την ανάκριση και τη μεταχείριση των κρατουμένων, θα πρέπει να τους γίνει σαφές ότι τα βασανιστήρια είναι μια πράξη εγκληματική και ότι είναι υποχρεωμένοι να αρνηθούν να υπακούσουν σε οποιαδήποτε που θα τους υποχρέωνε να χρησιμοποιήσουν βασανιστήρια.

10. ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Τα θύματα των βασανιστηρίων και οι οικογένειές τους πρέπει να έχουν δικαίωμα να ζητήσουν οικονομική αποζημίωση, κατάλληλη ιατρική περίθαλψη και αποκατάσταση της υγείας τους.

11. ΔΙΕΘΝΗΣ ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΗ

Οι κυβερνήσεις πρέπει να χρησιμοποιήσουν κάθε δυνατό μέσο για να μεσολαβήσουν στις χώρες που κατηγορούνται για βασανιστήρια, εγκαθιστώντας διακυβερνητικούς μηχανισμούς που θα ερευνούν επείγοντως κάθε καταγγελία βασανιστηρίων και θα παίρνουν αποτελεσματικά μέτρα. Θα πρέπει επίσης να διασφαλίσουν ότι καμιά διαδικασία ή εκπαίδευση που διευκολύνει την πρακτική των βασανιστηρίων δεν είναι δυνατή μέσα

στις τάξεις του στρατού, της αστυνομίας ή των δυνάμεων ασφαλείας.

12. ΕΠΙΚΥΡΩΣΗ ΤΩΝ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΥΝΘΗΚΩΝ

Όλες οι κυβερνήσεις πρέπει να επικυρώσουν τις διεθνείς συνθήκες που εξασφαλίζουν τρόπους προστασίας εναντίον των βασανιστηρίων, όπως η Συνθήκη για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα και το Προαιρετικό Πρωτόκολλο που προβλέπει τις ατομικές προσφυγές. *

Υποσημείωση

*<http://www.mrct.org>

3 ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

3α. Άρθρ.6 Συντάγματος

Αν και η παρούσα εργασία πραγματεύεται το ζήτημα της προσωπικής ασφάλειας από το σκέλος του άρθρ.7 ,σκόπιμο είναι να γίνει μία σύντομη αναφορά και στο άρθρ.6 Συντ. λόγω της συστηματικής ακριβώς του Συντάγματος. Πράγματι τα άρθρ. 5, 6 και 7 Συντ. βρίσκονται σε μία διαλεκτική σχέση Η προσωπική ασφάλεια ως προς τη συνταγματική της προστασία διακρίνεται σε δύο φάσεις : Στην πρώτη ανήκει η προστασία από αυθαίρετη καταδίωξη, σύλληψη, κράτηση και οποιονδήποτε άλλο περιορισμό (άρθρ.5 παρ.3 σε συνδ. με άρθρ.6 παρ.1 Συντ.)

Ενώ στη δεύτερη φάση ανήκουν οι εγγυήσεις που αφορούν στην άσκηση της ποινικής κατηγορίας, την εκδίκαση, την επιβολή και έκτιση της ποινής (άρθρ.6 παρ. 2-4 και άρθρ.7 Συντ.).. Συγκεκριμένα το άρθρ.5 παρ.3 σε συνδυασμό με το άρθρ.6 κατοχυρώνουν το απαραβίαστο της προσωπικής ελευθερίας, φορείς της οποίας είναι μόνο τα φυσικά πρόσωπα , συμπεριλαμβανομένων και των αλλοδαπών και των ανιθαγενών δεδομένου του πανανθρώπινου χαρακτήρα του δικαιώματος αυτού, κάτι που επιβεβαιώνεται και εκ του γεγονότος ότι βάσει του άρθρ.110 παρ.1 Συντ. η παρ.3 του άρθρ.5 δεν υπόκειται σε αναθεώρηση αλλά αντίθετα εντάσσεται στο «αιώνιο» Σύνταγμα, ούτε όμως αναστέλλεται η ισχύς του σε περίπτωση εφαρμογής του άρθρ.48 Συντ. . Αντίθετα το άρθρ.6 υπόκειται σε αναστολή στην περίπτωση του άρθρ.48.

Το άρθρο.6 σε συνδυασμό με το άρθρο.5 παρ.3

αναφέρεται ιδίως στην ποινική δίωξη :

«Καταδίωξη» είναι η αναζήτηση προσώπου από κρατικά όργανα με σκοπό την σύλληψή του.

«Σύλληψη» είναι η υποβολή προσώπου στην φυσική εξουσία κρατικών οργάνων με αποτέλεσμα τη στέρηση της φυσικής του ελευθερίας.

«Φυλάκιση» είναι η κράτηση προσώπου σε χώρο φρουρούμενο από κρατικά όργανα. Υπό ευρεία έννοια νοείται ως φυλάκιση και η κατ'οίκον κράτηση και η εκτόπιση.

Όμως για την ταυτότητα του νομικού λόγου και εκ του Συντάγματος μη διακρίνοντος συνάγεται ότι οι εγγυήσεις της προσωπικής ελευθερίας ισχύουν βασικά για κάθε στέρηση της προσωπικής ελευθερίας (με ιδιαίτερη πρακτική εφαρμογή στα πλαίσια της ποινικής αλλά και της διοικητικής διαδικασίας).

Η παρ.1 του άρθρο.6 Συντ., εδάφιο α, αναφέρεται στις προϋποθέσεις στέρησης της προσωπικής ελευθερίας , ενώ στο εδάφιο β ορίζεται μία εξαίρεση από την προηγούμενη αρχή προκειμένου για τα αυτόφωρα εγκλήματα (ΚΠοινΔ 242 παρ.1 και 2). Οι προαναφερθείσες προϋποθέσεις είναι :

- Στέρηση της προσωπικής ελευθερίας με δικαστικό ένταλμα,
 - το οποίο θα πρέπει να είναι αιτιολογημένο
 - και να επιδίδεται κατά τη στιγμή της σύλληψης.
- (ΚΠοινΔ άρθρο.165, 276 παρ.3, 283 παρ.2)

Οι παρ. 2 και 3 του άρθρ.6 ορίζουν τις εγγυήσεις υπέρ εκείνου που συνελήφθη σύμφωνα με τις διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου. Συγκεκριμένα :

- **Η παρ.2** επιτάσσει την άμεση εκκαθάριση της θέσης εκείνου που συνελήφθη και ειδικότερα με πρώτον την προσαγωγή του στον ανακριτή και εν συνεχεία τη λήψη σχετικής απόφασης για την τύχη του μέσα σε σύντομες προθεσμίες.

(ΚΠοινΔ 246, 279,283)

- **Η παρ.3 στο α εδάφιο** καθιερώνει την υποχρέωση της άμεσης απελευθέρωσης εκείνου που συνελήφθη σε περίπτωση που περάσουν άπρακτες οι προθεσμίες προσαγωγής και απόλυσης ή έκδοσης εντάλματος προφυλάκισης.
- **Η παρ.3 στο β εδάφιο** προβλέπει κυρώσεις κατά των παραβατών της διάταξης του προηγούμενου εδαφίου, δηλαδή όσων καιτοι παρήλθε άπρακτες οι προβλεπόμενες προθεσμίες δεν απελευθέρωσαν αμέσως (χωρίς καμία αντικειμενικά αδικαιολόγητη καθυστέρηση, δικαιολογημένη είναι π.χ. σε περίπτωση ανωτέρας βίας) εκείνον που συνελήφθη. Η διάταξη αυτή καθιερώνει ποινική (ΠΚ 326, κατακράτηση) και αστική ευθύνη. Επιπλέον οι παραβάτες αυτής της διάταξης υπέχουν και πειθαρχική ευθύνη κατά τις οικείες νομοθετικές διατάξεις.

Η παρ.4 του άρθρ.6 , η οποία αναθεωρήθηκε το 2001, ορίζει τα ανώτατα όρια προφυλάκισης, ενώ η δεύτερη υποπαράγραφος τέθηκε με σκοπό την αποφυγή της καταστρατήγησης των πρώτων διατάξεων της παραγράφου. Το θέμα αυτό ρυθμίζεται ειδικότερα από το άρθρ.287 ΚΠοινΔ . Συγκεκριμένα :

- Το ανώτατο όριο προφυλάκισης δεν μπορεί να υπερβαίνει το ένα έτος στα κακουργήματα και τους έξι μήνες στα πλημμελήματα, ενώ σε εντελώς εξαιρετικές περιπτώσεις και πάντα με απόφαση του αρμόδιου δικαστικού συμβουλίου τα όρια αυτά μπορούν να παραταθούν για έξι και τρεις μήνες αντίστοιχα.
- **Η δεύτερη υποπαράγραφος** απαγορεύει ακριβώς την υπέρβαση των παραπάνω ορίων με τη διαδοχική επιβολή του μέτρου αυτού για επιμέρους πράξεις της ίδιας υπόθεσης.

Αυτή ήταν μία σύντομη ανάπτυξη των επιμέρους διατάξεων του άρθρ.6 Συντ., το οποίο βρίσκεται σε συστηματική σχέση με το άρθρ.7 διαπλέκοντας το δικαίωμα της προσωπικής ασφάλειας.

3β. Άρθρ.7 Συντάγματος

Στο άρθρ.7, το οποίο δεν υπόκειται σε αναστολή σε περίπτωση εφαρμογής του άρθρ.48 Συντ., περιέχονται κανόνες, οι οποίοι τίθενται προς προστασία προσώπων κολαζόμενων ποινικά, τα οποία υφίστανται έντονη προσβολή της ελευθερίας και της προσωπικότητάς τους. Πρόκειται κυρίως για :

- την αρχή *nullum crimen nulla poena sine lege*
- το τεκμήριο αθωότητας του κατηγορουμένου
- το δικαστικό κολασμό των εγκλημάτων και
- τους θεμελιώδεις κανόνες επιβολής και έκτισης της ποινής.

Η παρ.1, εδάφιο α, του άρθρ.7 προβλέπει τη θεμελιώδη αρχή *nullum crimen nulla poena sine lege** (ΠΚ άρθρ.1), αρχή η οποία προβλέπεται και στο άρθρ.7 της ΕΣΔΑ (εδώ στην έννοια του νόμου προστίθενται και το διεθνές δίκαιο και οι γενικώς παραδεδεγμένες αρχές) .Ως νόμος νοείται ο γραπτός τυπικός αλλά και ο ουσιαστικός (δηλαδή ο καθορισμός του αξιοποίνου με κανονιστική πράξη της διοίκησης, σύμφωνα με την προβλεπόμενη στα άρθρ.43 ή 44 ή 48 Συντ. διαδικασία).

ΥΠΟΣΗΜΕΙΩΣΗ

*Ως πρώτη διακήρυξη της αρχής θεωρείται η ρήτρα 39 της Magna Charta

Αποκλείεται επομένως εν προκειμένω το έθιμο αλλά και η ατομική (νομοθετική ή διοικητική) πράξη.

Στο εδάφιο β της ίδιας παραγράφου απαγορεύεται ο δυσμενής αναδρομικός καθορισμός του αξιοποίνου και η χειροτέρευση της θέσης του κατηγορουμένου.

Αντίθετα δεν απαγορεύεται ο αναδρομικός ευμενέστερος νόμος (όπως ορίζεται και στο άρθρ.2 ΠΚ, ενώ εξαίρεση προβλέπουν τα άρθρ.3 και 4 του ΠΚ , με αποτέλεσμα ως προς το μεν άρθρ.3 νόμοι προσωρινής ισχύος να εφαρμόζονται και μετά την παύση τους επί πράξεων τελεσθέντων κατά τη διάρκεια της ισχύος τους, ως προς το δε άρθρ.4 να επιβάλλονται μέτρα ασφαλείας κατά την εκδίκαση της πράξης, σημείο που είναι ιδιαίτερα ευάλωτο απέναντι σε κινδύνους κατάχρησης).

Ο κανόνας *Nullum crimen nulla poena sine lege* διαμορφώθηκε μέσα στα πλαίσια του ποινικού δικαίου, ως προς το φορολογικό δίκαιο εφαρμόζεται μέσω του άρθρ.78 παρ. 1 και 4 Συντ. , ενώ σε σχέση με τις διοικητικές ποινές βρίσκει εφαρμογή το άρθρ.7 παρ. δεδομένου ότι υπάρχουν περιπτώσεις όπου ο νόμος αν και αναφέρεται σε διοικητικές ποινές, στην πραγματικότητα επιβάλλει κυρώσεις που δεν υπολείπονται σε βαρύτητα των ποινών του ποινικού δικαίου.

Η παρ.2 του άρθρ.7 απαγορεύει τα βασανιστήρια, οποιαδήποτε σωματική κάκωση, βλάβη υγείας ή άσκηση ψυχολογικής βίας, καθώς και κάθε άλλη προσβολή της ανθρώπινης αξιοπρέπειας. Αυτή η διάταξη αναπτύσσει μεγάλη πρακτική σημασία, εφαρμοζόμενη ιδιαίτερα προς περιορισμό των μεθόδων ανάκρισης *.Η προσωρινή κράτηση δεν συνιστά ποινή και γι' αυτό επιβάλλεται η ηπιότερη δυνατή μεταχείριση του προσωρινά κρατούμενου (σύμφωνα και με το άρθρ.278 παρ.2 ΚΠοινΔ) και κατ' εξαίρεση επιτρέπεται η μεταχείριση βίας όταν αντιστέκεται ή είναι ύποπτος φυγής.

Στην απαγόρευση αυτή της παρ. 2 υπόκεινται κύριες αλλά και παρεπόμενες ποινές καθώς και κάθε κρατικός περιορισμός της προσωπικής ελευθερίας (π.χ. και με τη μορφή των μέτρων ασφαλείας), όπως επίσης και κάθε ενέργεια σχετική προερχόμενη από ιδιωτική εξουσία.

Αντίστοιχη απαγόρευση περιέχεται και στο άρθρ.3 της ΕΣΔΑ και στο Διεθνές Σύμφωνο περί Ατομικών και Πολιτικών Δικαιωμάτων του ΟΗΕ αλλά και στη Διεθνή Σύμβαση κατά των βασανιστηρίων και άλλων τρόπων σκληρής, απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης (1984).

ΥΠΟΣΗΜΕΙΩΣΗ

*Δαγτόγλου Π., " Ατομικά Δικαιώματα" , σελ. 208

Ιδιαίτερη ανάπτυξη της παραγράφου αυτής θα ακολουθήσει στο επόμενο κεφάλαιο, δεδομένου ότι χρήζει πιο διεξοδικής ανάλυσης σε συνάρτηση προς την καταστατική αρχή της ελληνικής έννομης τάξης , δηλαδή του απαραβίαστου της ανθρώπινης αξίας βάσει του άρθρ.2 παρ.1 Συντ.

Η παρ.3 του άρθρ.7 αναφέρεται στις απαγορευμένες ποινές της δήμευσης και της θανατικής ποινής.

Στο εδάφιο α της παραγράφου αυτής απαγορεύεται πιο συγκεκριμένα η γενική δήμευση, δηλαδή η πλήρης στέρηση της παρουσίας ενός προσώπου ανεξάρτητα από την αιτία για την οποία επιβάλλεται (η διάταξη αυτή εμφανίζεται για πρώτη φορά στο Σύνταγμα της Τροιζήνας το 1927), αντίθετα η ειδική δήμευση εργαλείων και προϊόντων εγκλήματος (π.χ. ΠΚ άρθρ.213, 218) είναι δυνατή.

Στο εδάφιο β της παραγράφου ρυθμίζεται το ζήτημα της θανατικής ποινής, η οποία καταργήθηκε με την αναθεώρηση του 2001, απολυτοποιώντας έτσι το δικαίωμα στη ζωή * (ενώ η προηγούμενη συνταγματική ρύθμιση επέτρεπε τη θανατική ποινή επί σύνθετων εγκλημάτων).

ΥΠΟΣΗΜΕΙΩΣΗ

*Δημητρόπουλος Α., "Συνταγματικά δικαιώματα , ειδικό μέρος" , σελ.407

Κατ' εξαίρεση μπορεί να επιβληθεί θανατική ποινή για κακουργήματα προβλεπόμενα από το νόμο, τα οποία τελούνται σε καιρό πολέμου και σχετίζονται με αυτόν (και βέβαια για την επιβολή αυτού του έσχατου μέσου αυτοάμυνας της χώρας *, δεν αρκεί απλώς η κήρυξη πολέμου κατά το άρθρ.36 παρ.1 Συντ. αλλά απαιτείται και η ύπαρξη πραγματικών συνθηκών πολέμου).

Η ποινή του πολιτικού θανάτου, δηλαδή η λήξη της ικανότητας δικαίου και η επιβολή όλων των έννομων συνεπειών του φυσικού θανάτου σε ένα πρόσωπο ζων είναι αυτονόητο ότι απαγορεύεται από το Σύνταγμα .

Η παρ.4 του άρθρ.7 ρυθμίζει την αποζημίωση όσων άδικα ή παράνομα καταδικάστηκαν, προφυλακίστηκαν ή με οποιονδήποτε άλλο τρόπο στερήθηκαν την προσωπική ελευθερία τους. Βέβαια στο άρθρ.535 του ΚΠοινΔ προβλέπεται ότι το Δημόσιο δεν έχει υποχρέωση για αποζημίωση, αν εκείνος που καταδικάσθηκε ή κρατήθηκε προσωρινά έγινε από πρόθεση παραίτιος της καταδίκης ή της προσωρινής κράτησης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β

Η ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΗ ΤΩΝ ΒΑΣΑΝΙΣΤΗΡΙΩΝ

1. Ποινικό Δίκαιο και άρθρ.7 παρ.2 Συντ.

Η απαγόρευση των βασανιστηρίων και της εξευτελιστικής μεταχείρισης κατοχυρώνεται στο άρθρ.4 του Χάρτη των θεμελιωδών δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής ένωσης και στο άρθρο 3 της ΕΣΔΑ , όπως και στο Διεθνές Σύμφωνο περί Ατομικών και Πολιτικών Δικαιωμάτων του ΟΗΕ (1966) , το οποίο κυρώθηκε με το ν.2462/1997, όπως επίσης και με τη Σύμβαση για την πρόληψη των βασανιστηρίων και της απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης ή τιμωρίας (1987).

Ειδικότερα ,με το νόμο 1500/1984, με τον οποίο προστέθηκαν στον Ποινικό Κώδικα τα άρθρα 137Α - 137Δ, για τα βασανιστήρια και άλλες προσβολές της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, η ελληνική νομοθεσία εναρμονίστηκε με τη σύμβαση του ΟΗΕ της 10-12-1984, η οποία επικυρώθηκε με το ν.1782/1988 και κατέστη εσωτερικό δίκαιο της ελληνικής έννομης τάξης (άρθρ. 28 παρ.1 Συντ.).

ΥΠΟΣΗΜΕΙΩΣΗ

*Δημητρόπουλος Α., "Συνταγματικά δικαιώματα , ειδικό μέρος" , σελ.408

Προκειμένου επίσης να καταργηθούν τα βασανιστήρια καθώς και η επιβολή της θανατικής ποινής, ή άλλης σκληρής, απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης στις τρίτες χώρες, ο υπ' αριθμ. 1236/2005 (ΕΚ) κανονισμός θέτει σε ισχύ ένα ειδικό εμπορικό καθεστώς το οποίο καλύπτει ορισμένα αντικείμενα και προϊόντα δυνάμει να χρησιμοποιηθούν για τον βασανισμό ή την επιβολή της θανατικής ποινής ή άλλης σκληρής, απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης καθώς και την τεχνική βοήθεια τη σχετική με τα αντικείμενα αυτά.

Επιτροπή για την πρόληψη βασανιστηρίων

Με το ν.1949/1991 κυρώθηκε η Σύμβαση για την πρόληψη των βασανιστηρίων και της απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης ή τιμωρίας, σύμφωνα με το άρθρο.1 της οποίας συνίσταται αντίστοιχη ευρωπαϊκή επιτροπή (CPT, european committee for the prevention of torture).. Τα σημαντικότερα αποτελέσματα της δραστηριότητας της επιτροπής είναι η καλύτερη διαμόρφωση και λειτουργία των καταστημάτων κράτησης και η ορθότερη τήρηση των νόμιμων διαδικασιών ανάκρισης κτλ., για να αποφεύγονται παρόμοιες περιπτώσεις στο μέλλον. Μολονότι η εξέταση των ατομικών περιπτώσεων και η εποπτεία των μέτρων που λαμβάνονται σε εθνικό επίπεδο δεν αποκλείεται, η δραστηριότητα της επιτροπής κατευθύνεται κυρίως στη διερεύνηση των αιτιών του αντίστοιχου προβλήματος.

Η πρώτη επίσκεψη της επιτροπής στην Ελλάδα έλαβε χώρα από τις 14 έως τις 26 Μαρτίου 1993. Στις διαπιστώσεις της επιτροπής σχετικά με βασανιστήρια και λοιπές μορφές κακομεταχείρισης στη σχετική έκθεσή της, με ημερομηνία 29-11-1994, που δημοσιεύτηκε με τη συγκατάθεση της ελληνικής κυβέρνησεως, τα ακόλουθα σημεία είναι ιδιαίτερα σημαντικά:

- Μερικές από τις καταγγελίες αναφέρονταν σε κακομεταχείριση που υπέστησαν οι ίδιοι οι καταγγέλλοντες, ενώ άλλες αναφέρονταν σε κακομεταχείριση άλλων προσώπων. Κατά τους ισχυρισμούς των καταγγελλόντων, ο λόγος για τον οποίο δεν είχαν υποστεί κακομεταχείριση οι ίδιοι, ήταν, ότι από την αρχή ομολόγησαν και έδειξαν προθυμία να συνεργαστούν με την Αστυνομία.

- Συχνές ήταν οι κακοποιήσεις ορισμένων κατηγοριών συλληφθέντων, όπως λ.χ., των υπόπτων για εγκλήματα σχετικά με τα ναρκωτικά ή για σοβαρά εγκλήματα.

- Οι περισσότερες περιπτώσεις κακομεταχείρισης έλαβαν χώρα κατά το χρόνο της συλλήψεως ή (μετά από αυτόν) στο Κεντρικό Κτίριο της Ασφάλειας ή σε κεντρικά αστυνομικά τμήματα. Άλλες περιπτώσεις αφορούσαν κρατούμενους κατά το χρόνο της μεταγωγής τους από ένα ίδρυμα σε άλλο.

Αντίθετα, καταγγελίες που να αφορούν μικρά αστυνομικά τμήματα υπήρξαν πολύ πιο σπάνιες.

- Οι συχνότερες περιπτώσεις κακοποίησης συνίσταντο σε χαστούκια, γροθιές, κλοτσιές, χτυπήματα με ρόπαλα κ.λπ. Αναφέρθηκαν όμως ακόμη και περιπτώσεις ηλεκτροσόκ και φάλαγγας. Η επιτροπή ερεύνησε μερικές περιπτώσεις η ίδια (λ.χ. μέσω ενός μέλους της που ήταν γιατρός) και οι έρευνές της επιβεβαίωσαν την αλήθεια των καταγγελιών. Κατόπιν τούτου, η επιτροπή κατέληξε στο γενικό συμπέρασμα, ότι πρόσωπα που συλλαμβάνονται από την Αστυνομία στη Ελλάδα, και ανήκουν σε ορισμένες κατηγορίες υπόπτων (ιδίως για εγκλήματα σχετικά με τα ναρκωτικά ή για άλλα σοβαρά εγκλήματα όπως βιασμό, ληστεία κ.τλ.), διατρέχουν σημαντικό κίνδυνο να υποστούν κακομεταχείριση και ότι σε μερικές περιπτώσεις εφαρμόζονται ακόμη και σοβαρές μέθοδοι κακοποίησης ή βασανιστήρια. *

ΥΠΟΣΗΜΕΙΩΣΗ

*Πηγή : www.greekhelsinki.gr/bhr/greek/special_issues/ai-ihf-torture και από αφιέρωμα στην εφημερίδα Ελευθεροτυπία 27/11/2001 του κ. Δ. Σπινέλλη

Η προβλεπόμενη στο άρθρ.7 παρ.2 απαγόρευση βλάβης της σωματικής και πνευματικής υγείας δεν απευθύνεται όμως μόνο προς το κράτος αλλά και προς τους ιδιώτες. Έτσι ο ΠΚ ορίζει με πλήθος διατάξεων την προστασία τόσο της ζωής όσο και της υγείας (π.χ. άρθρ.308 ΠΚ). Αυτή η διάταξη αναπτύσσει μεγάλη πρακτική σημασία, εφαρμοζόμενη ιδιαίτερα προς περιορισμό των μεθόδων ανάκρισης. Η προσωρινή κράτηση δεν συνιστά ποινή και γι' αυτό επιβάλλεται η ηπιότερη δυνατή μεταχείριση του προσωρινά κρατούμενου (σύμφωνα και με το άρθρ.278 παρ.2 ΚΠοινΔ) και κατ' εξαίρεση επιτρέπεται η μεταχείριση βίας όταν αντιστέκεται ή είναι ύποπτος φυγής. Επίσης κατ' εξαίρεση επιτρέπεται η βίαη προσαγωγή στα άρθρ. 202, 229, 231, 340, 346, 352, 353, 391 ΚΠοινΔ, σύμφωνα και με την επιφύλαξη υπέρ του κοινού νομοθέτη που αναγνωρίζει ο συντακτικός στο άρθρ.5 παρ.3 του Συντ. («...όταν και όπως ορίζει ο νόμος.»).

2. Πόλεμος και Βασανιστήρια

Στο έργο " Περί του Πολέμου " ο πρώστος θεωρητικός C.V.Klauzewitz ορίζει τον πόλεμο ως «πράξη βίας προορισμένη να εξαναγκάσει τον αντίπαλο να εκτελέσει τη θέλησή μας ». Όμως, με βάση και το διεθνές δίκαιο η απαγόρευση των βασανιστηρίων είναι απόλυτη. Αυτό σημαίνει ότι κανένα κράτος και καμιά εξουσία δεν μπορεί να επικαλεστεί κάποιο συγκεκριμένο λόγο, όσο σοβαρός κι αν είναι αυτός που να δικαιολογεί τη διάπραξη βασανιστηρίων σε βάρος των πολιτών.

Για την περίπτωση του πολέμου το κοινό άρθρο 3 των τεσσάρων συνθηκών της Γενεύης απαγορεύει την σκληρή μεταχείριση και τα βασανιστήρια ατόμων που δεν παίρνουν ενεργό μέρος σε εχθροπραξίες . Το κοινό επίσης άρθρο 3 αποκηρύσσει την προσβολή της ατομικής αξιοπρέπειας , ειδικά την εξευτελιστική και ταπεινωτική μεταχείριση , ενώ με το άρθρο 99 της τρίτης Συνθήκης της Γενεύης δεν επιτρέπεται να χρησιμοποιείται ηθική ή σωματική πίεση σε αιχμάλωτο πολέμου για να αναγκασθεί να ομολογήσει την ενοχή του για την πράξη που κατηγορείται. Από τις ίδιες συνθήκες έπονται ως έγκλημα τα βασανιστήρια και για τις εσωτερικές ένοπλες συγκρούσεις .

3. Αστυνομικές αρχές, Συνθήκες Κράτησης και άρθρο 7 παρ.2 Συντ.

Στον Κώδικα Δεοντολογίας του Αστυνομικού, τονίζεται πως ο αστυνομικός εκτελεί τα καθήκοντά του σεβόμενος την αξία του ανθρώπου. Για την τήρηση και εφαρμογή του νόμου χρησιμοποιεί κατ' αρχήν μη βίαια μέσα, ενώ η προσφυγή στη βία επιτρέπεται μόνον όταν είναι απολύτως αναγκαία και στο μέτρο που προβλέπεται και απαιτείται για την εφαρμογή του νόμου. Τηρεί πάντα με απόλυτο σεβασμό τις αρχές της αναγκαιότητας, της καταλληλότητας και της αναλογικότητας. Τέλος, χρησιμοποιεί τα κατά το δυνατόν, ηπιότερα μέσα, αποφεύγοντας κάθε περιττή ενόχληση, σκληρότητα ή αδικαιολόγητη φθορά ιδιοκτησίας. Ως προς τη χρήση πυροβόλων όπλων τηρεί τις σχετικές διατάξεις του ν.3169/2003 με τίτλο « Οπλοφορία, χρήση πυροβόλων όπλων από αστυνομικούς, εκπαίδευσή τους σε αυτά και άλλες διατάξεις ».

Στο άρθρο.1 του νόμου αυτού διακρίνεται η χρήση όπλων σε εκφοβιστική, κατά πραγμάτων, ακινητοποίησης και εξουδετέρωσης, πάντα με την τήρηση της αρχής της αναλογικότητας και αφού έχουν εξαντληθεί όλα τα ηπιότερα μέσα.

Στον Κώδικα βασικών κανόνων για τη μεταχείριση κρατουμένων (ν.1851/1989) ορίζεται πως «η μεταχείριση των κρατουμένων πρέπει να μην είναι ταπεινωτική και να γίνεται με τρόπο ώστε να αμβλύνονται οι δυσμενείς συνέπειες της στέρησης της ελευθερίας, να διασφαλίζεται ο σεβασμός της αξιοπρέπειας του ανθρώπου και να ενθαρρύνεται ο αυτοσεβασμός του» (άρθρ. 2). Ειδικότερες διατάξεις ρυθμίζουν ακόμη ζητήματα που σχετίζονται με τη διαβίωση των κρατουμένων, και κυρίως με την προστασία της υγείας τους (καθαριότητα των κρατητηρίων, κατάλληλος φωτισμός, υγιεινή και καθαριότητα των ίδιων των κρατουμένων, ιατρική περίθαλψη κ.ο.κ.).

4.Ανθρώπινη αξιοπρέπεια και άρθρο 7παρ.2 Συντ.

Ο συντακτικός νομοθέτης επιλέγει να εντάξει την προστασία της αξίας του ανθρώπου όχι στο δεύτερο μέρος του Συντάγματος, όπου περιέχονται τα ατομικά και κοινωνικά δικαιώματα αλλά στο πρώτο μέρος, όπου προβλέπονται οι βασικές διατάξεις και καθορίζεται η μορφή του πολιτεύματος. Το άρθρ.2 παρ.1 αποτελεί ακριβώς αντικειμενική συνταγματική αρχή από την οποία απορρέουν ατομικά δικαιώματα.

Έτσι ανάγεται η ανθρώπινη αξία σε καταστατική αρχή της έννομης τάξης, έστω κι αν μεταξύ αυτής της διάταξης και των υπόλοιπων συνταγματικών διατάξεων υπάρχει τυπική ισοδυναμία.

Ο κοινωνικός ανθρωπισμός ως δικαιοπολιτική αρχή αποσκοπεί στην «erga omnes», απόλυτη προστασία του ανθρώπου από τον συνάνθρωπο είτε ως φορέα δημόσιας είτε ιδιωτικής εξουσίας (ενοποιημένη έννομη τάξη βάσει και άρθρ.25 παρ.1 εδάφιο γ Συντ. σε ένα ανθρωπιστικό κοινωνικό κράτος δικαίου και σε αντίθεση με τις παλαιότερες, παραδοσιακές δυαδιστικές αντιλήψεις περί κράτους αποχής και μεμονωμένου πολίτη, οι οποίες είχαν διαμορφωθεί υπό την επίδραση των τότε ισχυουσών συνθηκών ατομικισμού-φιλελευθερισμού και οικονομικού λιμπεραλισμού). Από την άλλη πλευρά ως καταστατική αρχή αποτελεί τη βάση του δικαιοτικού οικοδομήματος, αφού ακριβώς στην ανθρώπινη αξία θεμελιώθηκε η προαναφερθείσα ενοποίηση της έννομης τάξης. Έχοντας, λοιπόν, τον ίδιο στόχο, της προστασίας της ανθρώπινης αξίας, ιδιωτικό και δημόσιο δίκαιο κινήθηκαν προς την ενοποίηση. Τέλος ως γενική αρχή της έννομης τάξης πρόκειται ακριβώς για μια «υπεργενική» * αρχή, η οποία εξειδικεύεται τόσο από την αρχή της ισότητας (άρθρ.4 Συντ.) όσο και από την αρχή της ελευθερίας (άρθρ.5 συντ.).

Η αρχή της ανθρώπινης αξίας προκύπτει και μέσα από άλλες συνταγματικές διατάξεις : άρθρ.4 παρ.1 και 2, άρθρ.5 παρ.1 και 2, **άρθρ.7 παρ.2**, άρθρ.25 παρ.1-4, άρθρ.106 παρ.2 Συντ. καθώς και άλλες.

Αυτή η αρχή συνδέεται άρρηκτα με δύο θεμελιώδεις συνταγματικές υποχρεώσεις :

- Την υποχρέωση των ατόμων να σέβονται, και
- Την υποχρέωση του κράτους να σέβεται και να προστατεύει.

Το δικαίωμα στην ανθρώπινη αξία, φορείς του οποίου είναι όλα τα φυσικά πρόσωπα συμπεριλαμβανομένων και των αλλοδαπών και των ανιθαγενών αλλά ακόμη και των εν γενέσει δηλαδή των κυοφορούμενων, είναι **απαράγραπτο και αναπαλλοτρίωτο**, δεν χωρεί συναίνεση ή παραίτηση από αυτό το δικαίωμα. Η ισχύς του δεν μπορεί να ανασταλεί σε περίπτωση εφαρμογής του άρθρ.48 Συντ. αλλά ούτε και να αναθεωρηθεί βάσει του άρθρ.110 παρ.1 Συντ.

Αναγκαία συνέπεια αυτής της καταστατικής αρχής είναι και η αναγωγή της σωματικής και πνευματικής υγείας και κατά λογική αναγκαιότητα και της ζωής σε βασικό συνταγματικό αγαθό.

Η παρ.2 του άρθρ.7 Συντ. βρίσκεται επομένως σε απόλυτη αρμονία με την καταστατική αρχή του απαραβίαστου της ανθρώπινης αξίας του άρθρ.2 παρ.1 Συντ.

5.Λειτουργία του άρθρ.7 παρ.2 Συντ. στη σύγχρονη έννομη τάξη

Σύμφωνα με το άρθρ.137^A παρ.2 ΠΚ «Βασανιστήρια συνιστούν κάθε μεθοδευμένη πρόκληση έντονου σωματικού πόνου ή σωματικής εξάντλησης επικίνδυνης για την υγεία ή ψυχικού πόνου ικανού να επιφέρει σοβαρή ψυχική βλάβη, καθώς και κάθε παράνομη χρησιμοποίηση χημικών, ναρκωτικών ή άλλων φυσικών ή τεχνικών μέσων, με σκοπό να κάμψουν τη βούληση του θύματος».

Φορέας του δικαιώματος είναι κάθε φυσικό πρόσωπο και η προβλεπόμενη στο άρθρ.7 παρ.2 απαγόρευση βλάβης της σωματικής και πνευματικής υγείας δεν απευθύνεται όμως μόνο προς το κράτος αλλά και προς τους ιδιώτες.

Το άρθρ.7 παρ.2 δεν υπόκειται σε αναστολή σε περίπτωση εφαρμογής του άρθρ.48 Συντ., ούτε χωρεί παραγραφή ή συναίνεση στο δικαίωμα αυτό.

Για την κατάσταση που επικρατεί στη σύγχρονη ελληνική έννομη τάξη σε σχέση με τους βασανισμούς προσώπων χαρακτηριστική είναι η έκθεση του Ελληνικού Παρατηρητηρίου των Συμφωνιών του Ελσίνκι * με τίτλο : «Ελλάδα: Βασανιστήρια, απάνθρωπη συμπεριφορά ή τιμωρία».

ΥΠΟΣΗΜΕΙΩΣΗ

*Πηγή: www.greekhelsinki.gr

Στην έκθεση αυτή τονίζεται ότι η Ελλάδα δεν είναι απαλλαγμένη από την παγκόσμια τάση (χαρακτηριστικό παράδειγμα το Γκουαντανάμο * , όπου σύμφωνα με τη Διεθνή Αμνηστία το Μάιο του 2006, η Επιτροπή του ΟΗΕ κατά των Βασανιστηρίων πληροφόρησε τις ΗΠΑ ότι η επ' αόριστον κράτηση αποτελεί αφ' εαυτής παραβίαση της Σύμβασης κατά των Βασανιστηρίων και Άλλων Μορφών Σκληρής, Απάνθρωπης ή Ταπεινωτικής Μεταχείρισης ή Τιμωρίας. Αυτό το σώμα εμπειρογνομόνων παρότρυνε τις ΗΠΑ να κλείσουν το στρατόπεδο κράτησης του Γκουαντανάμο.) που έχουν τα όργανα του νόμου να παραβιάζουν συχνά τα δικαιώματα των πολιτών κατά τη διάρκεια της σύλληψης, της ανάκρισης, της κράτησης ή της φυλάκισης. Αυτή η στάση ,σημειώνεται πως, υποβοηθείται από την πρακτική των δικαστικών αρχών οι οποίες σπάνια διώκουν αυτή την εγκληματική συμπεριφορά.. Όταν το κάνουν, οι υποθέσεις φθάνουν στο δικαστήριο πολλά χρόνια μετά τα γεγονότα. Ενώ, αυτό συμβαίνει ακόμα και σε περιπτώσεις που στηρίζονται σε ιατροδικαστικά στοιχεία. Κατά τη διάρκεια των μακρόχρονων δικαστικών διαδικασιών οι αστυνομικοί μπορούν να παραμείνουν στο σώμα. Τέλος, διαπιστώνεται ότι πολλά αστυνομικά τμήματα διαθέτουν είτε ανεπαρκείς είτε υπερπλήρεις εγκαταστάσεις, με αποτέλεσμα οι κρατούμενοι να υφίστανται εξευτελιστική μεταχείριση**.

ΥΠΟΣΗΜΕΙΩΣΗ

*Πηγή: www.amnesty.org.gr/campaigns/stoptorture

** Υπόθεση Σερίφη κατά Ελλάδος της 2.11.2006

Υπόθεση Κουϊδης κατά Ελλάδος (1070/2002)

Υπόθεση Alsayed Allaham κατά Ελλάδος

Πράγματι, συχνά έρχονται στη δημοσιότητα περιστατικά βασανισμών κυρίως ανήλικων και αθίγγανων συλληφθέντων, παράνομα εγκατεστημένων στην Ελλάδα προσφύγων και μεταναστών αλλά και κρατουμένων σε σωφρονιστικά καταστήματα δεδομένων των απαράδεκτων συνθηκών κράτησης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ « Βασικά Συμπεράσματα»

Μέσα από την ανάλυση της παρ.2 του άρθρ.7 διαφαίνεται η διαλεκτική σχέση της απαγόρευσης των βασανιστηρίων με την καταστατική αρχή της ενοποιημένης (άρθρ.25 παρ.1 εδάφιο γ Συντ.) έννομης τάξης, του απαραβίαστου δηλαδή της ανθρώπινης αξίας (άρθρ.2 παρ.1 Συντ.) και δικαιολογείται η συνταγματική κατοχύρωσή της.

Το άρθρ.7 απαγορεύοντας στην παρ.2 τα βασανιστήρια προασπίζει ακριβώς την αξία του ανθρώπου και προστατεύει το αναφαίρετο δικαίωμα της σωματικής και ψυχικής υγείας, προς επίρρωση ακριβώς ενός ανθρωπιστικού, κοινωνικού κράτους δικαίου. Όμως μέσα από τα στοιχεία της νομολογίας, τις εκθέσεις και τα πορίσματα των αρμόδιων διεθνών επιτροπών εξακολουθεί να υπάρχει η ανησυχία ως προς την ουσιαστική αποτελεσματικότητα των απαγορευτικών των βασανιστηρίων διατάξεων.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα εργασία πραγματεύεται το ζήτημα της απαγόρευσης των βασανιστηρίων όπως κατοχυρώνεται στο άρθρο 7 παρ.2 του Συντάγματος. Αντικείμενο ιδιαίτερης ανάπτυξης αποτελεί η σχέση της διάταξης της απαγόρευσης των βασανιστηρίων με την καταστατική αρχή της έννομης τάξης, δηλαδή της ανθρώπινης αξίας του άρθρου 2 παρ.1 του Συντάγματος. Τέλος ερευνάται η εφαρμογή της διάταξης αυτής στη σύγχρονη έννομη τάξη, όπως διαγράφεται μέσα από τις σχετικές δικαστικές αποφάσεις και τις εκθέσεις αρμόδιων διεθνών επιτροπών.

SUMMARY

The present working examines the issue of prohibitions of tortures as it is founded in the article 7 par.2 Const. It is particularly analyzed the relation of this prohibition with the constitutive foundation of the human value (article 2 par.1 Const.). Finally is examined the function of the article 7 par.2 in the society, as it is seen through the relative juridical decisions and the reports of international committees.

ΛΗΜΜΑΤΑ

- Αναδρομικότητα νόμων
- Ανθρώπινη αξία
- Αποζημίωση
- Αυτόφωρο έγκλημα
- Αστυνομικές αρχές
- Ατομικισμός
- Βασανιστήρια
- Δήμευση
- Δικαστικό ένταλμα
- Επιτροπή πρόληψης βασανιστηρίων (CPT)
- Θανατική ποινή
- Κακοποίηση
- Καταδίωξη
- Κοινωνικός ανθρωπισμός
- Κράτηση (συνθήκες κράτησης)
- Περιορισμός
- Πόλεμος
- Πολιτικός θάνατος
- Προσωπική Ασφάλεια
- Προσωπική ελευθερία
- Προφυλάκιση
- Σύλληψη
- Υγεία σωματική
- Υγεία πνευματική
- Φυλάκιση

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Ανδρουλάκης Ν. , " Θεμελιώδεις έννοιες της ποινικής δίκης "
- 2.Ανδρουλάκης Ν., "Ποινικό Δίκαιο, ειδικό μέρος"
- 3.Γεωργόπουλος Κ., " Επίτομο συνταγματικό δίκαιο"
- 4.Δαγτόγλου Π., " Ατομικά Δικαιώματα"
- 5.Δημητρόπουλος Α., " Γενική Συνταγματική Θεωρία"
- 6.Δημητρόπουλος Α., "Οργάνωση και Λειτουργία του Κράτους"
- 7.Δημητρόπουλος Α., "Συνταγματικά Δικαιώματα , γενικό μέρος"
- 8.Δημητρόπουλος Α., "Συνταγματικά δικαιώματα , ειδικό μέρος"
- 9.Καρράς Α., "Ποινικό Δικονομικό Δίκαιο"
- 10.Παραράς, "Ατομικά και Κοινωνικά Δικαιώματα"
- 11.Ραΐκος , "Συνταγματικό Δίκαιο, θεμελιώδη δικαιώματα"

ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

- Δεύτερο πρωτόκολλο διεθνούς συμφώνου για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα
- Διεθνές Σύμφωνο για τα Ατομικά και Πολιτικά δικαιώματα (ΟΗΕ , 1966)
- Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου
- Κανονισμός (ΕΚ) 1236/2005
- Κώδικας Βασικών Κανόνων για τη Μεταχείριση Κρατουμένων (ν.1851/1989)
- Κώδικας Δεοντολογίας Αστυνομικού
- Κώδικας Ποινικής Δικονομίας
- Κυρωτικός ν.1782/1988
- Κυρωτικός ν.2462/1997
- Κυρωτικός ν.1949/2001
- Οικουμενική Διακήρυξη Δικαιωμάτων του Ανθρώπου
- Ποινικός Κώδικας (και ν.1500/1984)
- Σύμβαση ΟΗΕ της 10-12-1984
- Σύμβαση για την Πρόληψη των Βασανιστηρίων και της Απάνθρωπης ή Ταπεινωτικής Μεταχείρισης ή Τιμωρίας (1987)
- Σύνταγμα 1975/ 1986/ 2001
- Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ε.Ε.

ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ

ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

Υπόθεση Σερίφη κατά Ελλάδος της 2.11.2006

(Αριθ. Προσφυγής 27695/03)

Επιμέλεια Βασίλη Χειρδάρη - Ευαγγελίας Σαλαμούρα

Πρόεδρος: Α. Λουκαΐδης

Δικαστές: Χ. Ροζάκης, F. Tulkens, E. Steiner, K. Hajtyev, D. Spielman,
S. E. E. Jebens

Δικηγόροι: Ι. Σταμούλης - Σ. Σπυρόπουλος (σύμβουλος του ΝΣΚ),
Μ. Παπίδα (πάρεδρος του ΝΣΚ)

1. Το άρθρο 3 της ΕΣΔΑ : α) απαγορεύει απόλυτα τα βασανιστήρια και την απάνθρωπη και εξευτελιστική μεταχείριση και τις ποινές, ανεξάρτητα από τις συνθήκες και τις ενέργειες του θύματος. Η φύση του αδικήματος για το οποίο ο κατηγορούμενος καταδικάστηκε είναι άνευ σημασίας για την παρεχομένη προστασία του άρθρου 3, β) αναγνωρίζει το δικαίωμα κάθε φυλακισμένου να κρατείται σε συνθήκες συμβατές με τον σεβασμό της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, γ) επιβάλλει σε κάθε περίπτωση στα Κράτη να προστατεύουν τη φυσική ακεραιότητα των ατόμων που έχουν στερηθεί την ελευθερία τους κυρίως με το να τους παρέχουν την απαιτούμενη ιατρική περίθαλψη, η έλλειψη δε κατάλληλης ιατρικής περίθαλψης, και γενικότερα, η κράτηση ενός αρρώστου ατόμου σε ανεπαρκείς συνθήκες, στοιχειοθετεί παράβαση του άρθρου 3.

Ο προσφεύγων, κατηγορούμενος στην δίκη της 17N, εάν και ενημέρωσε τις αρχές ότι έπασχε από σκλήρυνση κατά πλάκας και ότι έπρεπε να νοσηλευθεί σε νευρολογική κλινική, δεν είχε τακτική αλλά περιοδική ιατρική φροντίδα και τα δύο πρώτα χρόνια της κράτησής του στην φυλακή δεν είχε την δυνατότητα να ελέγχει τακτικά την εξέλιξη της αρρώστιας του σε ειδικό νοσηλευτικό περιβάλλον ούτε να αντιμετωπίσει τις περιστασιακές επιπλοκές της. Το ΕΔΔΑ έκρινε ότι ο

τρόπος που οι αρχές ασχολήθηκαν με την υγεία του τα δύο πρώτα χρόνια κράτησής του τον υπέβαλλε σε αγωνία ή δοκιμασία τέτοιας εντάσεως που υπερβαίνει το αναπόφευκτο επίπεδο πόνου που συνεπάγεται η κράτηση αποτελεί απάνθρωπη και εξευτελιστική

μεταχείριση και έτσι παραβιάστηκε το άρθρο 3 της ΕΣΔΑ αφού η αντιμετώπιση αυτή.

2. Ισότητα των όπλων. Αίτηση για αυτοπρόσωπη εμφάνιση σε Δικαστικό Συμβούλιο.

Η ισότητα των όπλων επιβάλλει ο προσφεύγων να δύναται να παρασταθεί ταυτόχρονα με τον εισαγγελέα στο Δικαστικό Συμβούλιο ώστε να μπορεί να απαντήσει στις προτάσεις του.

Το Δικαστικό Συμβούλιο απορρίπτοντας την αίτηση για αυτοπρόσωπη παράσταση του προσφεύγοντος ενώπιόν του, του στέρησε την δυνατότητα να αμυνθεί με τον κατάλληλο τρόπο κατά των επικαλούμενων λόγων που δικαιολογούν την διατήρηση της προφυλάκισης. Παραβίαση του άρθρου 5 παρ. 4 της ΕΣΔΑ.

3. Καταδίκη της Ελλάδος σε καταβολή 10.000 ευρώ για χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης και σε 5.000 ευρώ για δικαστική δαπάνη και έξοδα.

Διατάξεις: άρθρα 3, 5 παρ. 4 ΕΣΔΑ, άρθ. 306 ΚΠΔ

«... ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΥ

I. ΤΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ

6. Ο προσφεύγων γεννήθηκε το 1956 και κατοικεί στην Αθήνα. Εξαιτίας ενός αυτοκινητιστικού ατυχήματος το 1980, πάσχει από παράλυση του αριστερού χεριού. Το 1996 προσβλήθηκε από σκλήρυνση κατά πλάκας, μια φλεγμονώδη ασθένεια με εξελικτική πορεία, που του προσβάλλει τον εγκέφαλο και το νωτιαίο μυελό, προκαλώντας πολλά προβλήματα (νευρολογικά, κινητικά, ισορροπίας, οράσεως κ.α.) και απαιτεί μια πολύπλευρη φροντίδα (βασικές θεραπείες, αντιμετώπιση συμπτωμάτων, φυσιοθεραπείες κ.α.).

7. Στις 24 Ιουλίου 2002 ο προσφεύγων συνελήφθη από την αστυνομία και τέθηκε σε προσωρινή κράτηση. Ήταν ύποπτος για συμμετοχή στην τρομοκρατική οργάνωση της «17 Νοέμβρη» η οποία από την δημιουργία της, το 1975 μέχρι και την εξάρθρωση της, στην αρχή του καλοκαιριού του 2002, διέπραττε πολλές εγκληματικές πράξεις. Ο προσφεύγων κρατήθηκε

μαζί με τ' άλλα ύποπτα μέλη της οργάνωσης σε ειδικά διαμορφωμένα κελιά, στη φυλακή του Κορυδαλλού. Πρόκειται για καινούργιες εγκαταστάσεις όπου κατασκευάστηκαν το 2002. Ο προσφεύγων είχε μόνος του ένα κελί 12

τ.μ., το οποίο διέθετε έναν εσωτερικό χώρο ξεχωριστό από τις τουαλέτες και το μπάνιο.

A. Η διαδικασία ενώπιον του Δικαστικού Συμβουλίου

8. Στις 9 Δεκεμβρίου 2002, ο προσφεύγων ζητά την αποφυλάκισή του υπό όρους. Διαβεβαίωσε κυρίως ότι έπασχε από σκλήρυνση κατά πλάκας και ότι έπρεπε να νοσηλευτεί σε νευρολογική κλινική. Ζήτησε επιπλέον από το δικαστικό Συμβούλιο να του δώσει την άδεια να παραστεί αυτοπροσώπως ενώπιον του ώστε να υπερασπιστεί την κατηγορία του. Οι αιτήσεις αυτές απορρίφθηκαν στις 6 Φεβρουαρίου 2003. Το Δικαστικό Συμβούλιο του Εφετείου Αθηνών εκτιμά ειδικά ότι ο προσφεύγων ήταν άτομο ιδιαίτερα επικίνδυνο, ύποπτο συμμετοχής σε τρομοκρατική οργάνωση και ύποπτο φυγής. Πρόσθεσε ότι ο προσφεύγων θα μπορούσε να νοσηλευτεί στο νοσοκομείο των φυλακών (βούλευμα με αρ. 300/2003).

9. Στις 23 Ιουνίου 2003, ο προσφεύγων ζητά από το Δικαστικό Συμβούλιο -το οποίο θα συσκεπτόταν την επομένη μέρα για να αποφασίσει την διατήρηση της προσωρινής του κράτησης- να παρασταθεί αυτοπροσώπως ενώπιον του για να υπερασπιστεί την κατηγορία του και να διατάξει περιοριστικούς όρους. Επικαλούνταν σ' αυτό το σημείο μια ιατρική βεβαίωση του αναπληρωτή διευθυντή της νευρολογικής κλινικής του γενικού κρατικού νοσοκομείου «Γεώργιος Γεννηματάς», ο οποίος στις 19 Ιουνίου 2003 τον ακροάσθηκε στη φυλακή και πιστοποίησε ότι η αρρώστια είχε επιδεινωθεί και του συνέστησε να νοσηλευτεί σε νοσοκομειακό περιβάλλον.

10. Στις 11 Ιουλίου 2003, το Δικαστικό Συμβούλιο επιμήκυνε την προσωρινή κράτηση του προσφεύγοντος με μια συμπληρωματική περίοδο 6 μηνών, ώστε να αποφευχθούν νέες εγκληματικές ενέργειες και να διασφαλιστεί η παρουσία του στη δίκη. Το Δικαστικό Συμβούλιο ανέβαλε να αποφανθεί για τις υποβληθείσες αιτήσεις του προσφεύγοντος μέχρι αυτή στην οποία ο εισαγγελέας εκθέτει τις προτάσεις του (βούλευμα με αρ. 1554/2003). Στις 18 Ιουλίου 2003, ο τελευταίος προτείνει στο δικαστικό Συμβούλιο να απορρίψει την αίτηση για αυτοπρόσωπη παράσταση του προσφεύγοντος για το λόγο ότι αυτός είχε ήδη αναπτύξει και υποστηρίξει τα επιχειρήματά του επαρκώς και γραπτά. Προτείνει επιπλέον στο Δικαστικό Συμβούλιο να απορρίψει την αίτηση του ενδιαφερόμενου για

αποφυλάκιση υπό όρους. Στις 30 Ιουλίου 2003 το Δικαστικό συμβούλιο εγκρίνει τις προτάσεις του εισαγγελέα (βούλευμα 1885/2003).

Β. Η ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΗΣ ΚΡΙΣΗΣ

11. Στις 17 Δεκεμβρίου του 2003, το Τριμελές Εφετείο Κακουργημάτων Αθηνών κήρυξε τον προσφεύγοντα ένοχο για συμμετοχή σε εγκληματική οργάνωση και τον καταδίκασε σε 8 χρόνια πρόσκαιρη κάθειρξη. Το δικαστήριο επιπλέον αποφάσισε ότι η έφεση να μην έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα (απόφαση με αρ.3244-3395/2005).

12. Ο προσφεύγων ασκεί έφεση κατά αυτής της απόφασης. Η διαδικασία ενώπιον του Εφετείου Αθηνών ξεκίνησε στις 2 Δεκεμβρίου 2005 και είναι αυτή τη στιγμή σε εξέλιξη.

Γ. Η ΙΑΤΡΙΚΗ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΣΦΕΥΓΟΝΤΟΣ

13. Στις 24 Φεβρουαρίου 2003,ο προσφεύγων έκανε μια εξέταση IRM στο νοσοκομείο «Γεώργιος Γεννηματάς».Στις 8 Μαρτίου 2003, ο νευρολόγος του ίδιου νοσοκομείου, ο οποίος τον παρακολουθούσε για πολλά χρόνια, πιστοποίησε ότι η βλάβη στο νευρικό του σύστημα είχε επιδεινωθεί και συνέστησε θεραπεία.

14. Στις 19 Ιουνίου και στις 9 Δεκεμβρίου 2003, κατόπιν αίτησης του προσφεύγοντος, το νοσοκομείο «Γεώργιος Γεννηματάς» έκδωσε δύο πιστοποιητικά τα οποία πιστοποιούσαν ότι έπασχε από σκλήρυνση κατά πλάκας, και έπρεπε να ακολουθήσει μία ειδική θεραπεία, η έλλειψη της οποίας θα χειροτέρευε την κατάστασή του, και υπήρχε ανάγκη κατάλληλης παρακολούθησης του σε νοσοκομειακό περιβάλλον.

15. Στις 28 Ιανουαρίου 2004,ο προσφεύγων, στηριζόμενος σε πολλές ιατρικές αναφορές, ζητά την αποφυλάκιση του, με το λόγο ότι θα συνέχιζε να εκτίει την ποινή του, και ότι η υγεία του διέτρεχε το κίνδυνο να υποστεί ανεπανόρθωτη βλάβη. Με άλλα λόγια, ζητούσε να μεταφερθεί στο νοσοκομείο «Γεώργιος Γεννηματάς»για να του παρασχεθεί η κατάλληλη φροντίδα.

16. Στις 12 Φεβρουαρίου 2004, κατόπιν αιτήματος του εισαγγελέα του πλημμελειοδικείου Πειραιά, δύο ιατροδικαστές ακροάστηκαν τον προσφεύγοντα στην φυλακή. Βασιζόμενοι στον ιατρικό του φάκελο, απεφάνθησαν πως η κατάστασή του ήταν σοβαρή και ήταν απαραίτητο να υποβληθεί σε καινούργιες εργαστηριακές εξετάσεις και να του δοθεί η προτεινόμενη θεραπεία από τους γιατρούς του σε μια νευρολογική κλινική.

17. Στις 17 Μαρτίου του 2004, το Πλημμελειοδικείο του Πειραιά απορρίπτει την αίτηση αποφυλάκισης του προσφεύγοντος, με το λόγο ότι δεν υπήρχε αρμοδιότητα για την εξέταση και ότι ο προσφεύγων θα έπρεπε να είχε προσφύγει στο Εφετείο. Το δικαστήριο επίσης απορρίπτει την αίτηση για μεταφορά του προσφεύγοντος στο νοσοκομείο «Γεώργιος Γεννηματάς», με το λόγο ότι βλέποντας την κατάσταση της υγείας του, η μεταφορά σε ειδική κλινική δεν ήταν επιτακτική και θα μπορούσε να νοσηλευτεί στο νοσοκομείο της φυλακής.(Απόφαση 1686/2004).

18. Στις 17 Ιουνίου 2004, το Συμβούλιο των φυλακών πρότεινε την μεταφορά του προσφεύγοντος στο νοσοκομείο «Γεώργιος Γεννηματάς», με σκοπό να υποβληθεί σε συμπληρωματικές εξετάσεις και να αποφασισθεί η περίθαλψή του σ' ένα ειδικό νοσοκομείο για την θεραπεία της πάθησης του.

19. Στις 14 Ιουλίου, ο προσφεύγων μεταφέρθηκε στο νοσοκομείο «Γεώργιος Γεννηματάς» όπου έκανε τη μαγνητική τομογραφία. Στην συνέχεια, περιμένοντας το ιατρικό πόρισμα, επέστρεψε στη φυλακή.

20. Στις 4 Αυγούστου 2004, ο προσφεύγων μεταφέρθηκε εκ νέου στο νοσοκομείο, για να κάνει τη θεραπεία και να υποβληθεί στις απαραίτητες ιατρικές εξετάσεις. Στις 12 Αυγούστου 2004, επιστρέφει στη φυλακή, με την θεραπεία που έπρεπε να ακολουθήσει.

21. Στις 12 Σεπτεμβρίου 2004, ο προσφεύγων μεταφέρθηκε εκ νέου στο νοσοκομείο για ημερήσια θεραπεία. Του συνέστησαν να ανανεώσει τη θεραπεία του τον επόμενο μήνα και να κάνει φυσιοθεραπεία στο νοσοκομείο της φυλακής, από δύο συνεδριάσεις την εβδομάδα.

22. Ο προσφεύγων μεταφέρθηκε ξανά στο νοσοκομείο στις 17 Οκτωβρίου, στις 21 Νοεμβρίου, στις 26 Δεκεμβρίου 2004 και στις 30 Ιανουαρίου 2005. Κατά την τελευταία του επίσκεψη στο νοσοκομείο, οι γιατροί διέγνωσαν ότι η κατάσταση της υγείας του επιδεινώθηκε και προσάρμοσαν την θεραπεία του αντίστοιχα. Παράλληλα με τις μεταφορές του νοσοκομείο «Γεώργιος Γεννηματάς», ο προσφεύγων έκανε τακτικά φυσιοθεραπεία στο νοσοκομείο της φυλακής.

Δ. Η υπό όρους αποφυλάκιση του προσφεύγοντος

23. Στις 6 Δεκεμβρίου του 2004, ο προσφεύγων υπέβαλε μια νέα αίτηση, με υποστηρικτικά ιατρικά πιστοποιητικά, στοχεύοντας στην αποφυλάκιση του υπό όρους.

24. Στις 7 Φεβρουαρίου 2005, λαμβάνοντας υπόψη την κατάσταση της υγείας του προσφεύγοντος, το Εφετείο Αθηνών έκανε δεκτή την αίτησή του.(Απόφαση με αρ.255/2005).

25. Στις 8 Φεβρουάριου 2005, ο προσφεύγων αποφυλακίστηκε και διατάχθηκαν περιοριστικοί όροι. Αυτός κατέθεσε 6000 ευρώ για εγγύηση.

II. ΕΦΑΡΜΟΣΤΕΟ ΕΘΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

Σύμφωνα με το άρθρο 306 του κώδικα Ποινικής Δικονομίας, οι συνεδριάσεις των Δικαστικών Συμβουλίων δεν είναι δημόσιες. Οι αποφάσεις τους λαμβάνονται με πλειοψηφία και πάντοτε αφού ακουσθεί και αποχωρήσει ο εισαγγελέας (άρθρο 138).

ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΙΚΟΥ ΜΕΡΟΥΣ

I. Η ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΗ ΠΑΡΑΒΑΣΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 3 ΤΗΣ ΣΥΝΘΗΚΗΣ

27. Ο προσφεύγων διαμαρτύρεται διότι εξαιτίας της κατάστασης της υγείας του, η κράτηση του αποτελεί απάνθρωπη μεταχείριση, κατά παράβαση του άρθρου 3 της Σύμβασης. Η διάταξη αυτή ορίζει ότι:

«Ουδείς επιτρέπεται να υποβληθεί εις βασάνους ούτε εις ποινάς ή μεταχειρίσιν απανθρώπων ή εξευτελιστικής.»

A. Ισχυρισμοί των διαδίκων

28. Ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι είναι βαριά άρρωστος και ότι η κατάσταση της υγείας του απαιτούσε ιδιαίτερη φροντίδα, την οποία δεν του παρείχαν κατά την κράτησή του. Θεωρεί ότι η κράτησή του ήταν ασυμβίβαστη με την κατάσταση της υγείας του και υπογραμμίζει ότι αν δεν είχε προσφύγει στο Δικαστήριο, οι κρατικές αρχές δεν θα είχαν λάβει κανένα κατάλληλο μέτρο για την νοσηλεία του. Προσθέτει ότι η κράτηση του είχε μετατραπεί σε βασανιστήριο «οδυνηρό και ανυπόφορο» και ότι η ίδια εξευτελιστική κατάσταση είχε προκαλέσει την δυσφορία του προσωπικού των φυλακών. Τη σοβαρότητα της κατάστασής του έλαβε υπόψη του το Εφετείο Αθηνών διατάσσοντας την αποφυλάκιση του υπό όρους. Ο προσφεύγων κατέληξε στο συμπέρασμα πως το άρθρο 3 της Σύμβασης είχε παραβιασθεί κατά τη διάρκεια της προσωρινής του κράτησης.

29. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι τα προβλήματα της υγείας του προσφεύγοντος είχαν ληφθεί υπόψη από τις αρχές της φυλακής και ότι αυτός είχε δεχθεί την κατάλληλη μεταχείριση. Σύμφωνα με την Κυβέρνηση, το σύνολο του προσωπικού του νοσοκομείου της φυλακής πρόσεχε διαρκώς τον προσφεύγοντα και του παρείχε την απαραίτητη νοσηλεία. Τίποτα ωστόσο δεν αποδείκνυε ότι η επιδείνωση ήταν απόρροια της φυλάκισης. Η Κυβέρνηση ισχυρίζεται ότι ο προσφεύγων χρησιμοποίησε την αρρώστια του σαν πρόφαση

ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων και του Δικαστηρίου για να κερδίσει την αποφυλάκιση του και όχι γιατί ήταν πραγματικά θύμα μιας μεταχείρισης αντίθετης στο άρθρο 3. Ο ενδιαφερόμενος δεν έχει λοιπόν δικαίωμα να εκμεταλλευτεί την επιείκεια και την μεγαλοψυχία της ελληνικής δημοκρατικής δικαιοσύνης η οποία τον αποφυλάκισε με περιοριστικούς όρους για να επικαλεσθεί ότι η απόφαση αυτή αναγνώριζε εμμέσως την παράβαση του άρθρου 3 της Σύμβασης.

30. Η Κυβέρνηση προσθέτει ότι οι συνθήκες της κράτησης του προσφεύγοντος ήταν πολύ καλές. Υπενθυμίζει ότι ο προσφεύγων συνελήφθη και κρατήθηκε, έπειτα καταδικάστηκε σε πρώτο βαθμό ως μέλος της τρομοκρατικής οργάνωσης «17 Νοέμβρη», η οποία είχε διαπράξει πολλές δολοφονίες, βομβιστικές ενέργειες, και ένοπλες ληστείες, θέτοντας σε μεγάλο κίνδυνο την τάξη και την δημόσια ασφάλεια και τις διεθνείς σχέσεις των χωρών. Γι' αυτό το λόγο, ο προσφεύγων όπως και όλα τα άλλα άτομα που συνελήφθησαν στα πλαίσια εξάρθρωσης αυτής της τρομοκρατικής ενέργειας, έπρεπε να κρατηθούν σε ειδικά διαμορφωμένα κελιά στη φυλακή Κορυδαλλού, μακριά από τους άλλους κρατούμενους, με αυξημένα μέτρα ασφαλείας. Κι όμως παρά τα μέτρα ασφαλείας, οι συνθήκες κράτησης ήταν πολύ καλύτερες από αυτές των άλλων κρατουμένων, καθώς ο προσφεύγων και οι συγκατηγορούμενοι του έμεναν σε ευρύχωρα κελιά διαμορφωμένα με τέτοιο τρόπο «ώστε να καλύπτουν κάθε ανθρώπινη ανάγκη» και να διασφαλίζουν επίσης την τακτική επικοινωνία με τους δικηγόρους και τους συγγενείς τους.

B. Η ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ

31. Το δικαστήριο επιβεβαιώνει πως το άρθρο 3 της Σύμβασης καθιερώνει μία από τις πιο θεμελιώδεις αξίες των δημοκρατικών κοινωνιών. Απαγορεύει απόλυτα τα βασανιστήρια και την απάνθρωπη και εξευτελιστική μεταχείριση και τις ποινές, ανεξάρτητα από τις συνθήκες και τις ενέργειες του θύματος. Η φύση του αδικήματος για το οποίο ο κατηγορούμενος καταδικάστηκε είναι άνευ σημασίας για την εξέταση της προσφυγής υπό το πρίσμα του άρθρου 3 (βλέπε μεταξύ άλλων, V. κατά Ηνωμένου Βασιλείου [GC], με αρ. 24888/94, παρ. 69, ΕΣΔΑ 1999-IX, Labita κατά Ιταλίας [GC], με αρ. 267772/95, παρ. 119, ΕΣΔΑ2000-IV-Kudla κατά Πολωνίας [GC], με αρ. 30210/96, παρ. 90, ΕΣΔΑ2000-XI, Valasinas κατά Λιθουανίας, με αρ. 44558/98, παρ.100, ΕΣΔΑ2001-VIII).

32. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι κατά την πάγια νομολογία του, για να εμπίπτει στο πεδίο του άρθρου 3, πρέπει μία μεταχείριση να είναι ενός ελαχίστου βαθμού σοβαρότητας (McGlinchey κ.λ.π.

κατά του Ηνωμένου Βασιλείου, με αρ. 50390/00, § 45, ΕΣΔΑ 2003-V). Η εκτίμηση αυτού του ελαχίστου ορίου είναι κατ' ουσία σχετική. Εξαρτάται από το σύνολο των δεδομένων της υποθέσεως και ειδικότερα από τη φύση και το περιεχόμενο της μεταχείρισης, από τον τρόπο κατά τον οποίο έλαβε χώρα, από τη διάρκειά της, από τα σωματικές ή πνευματικές επιπτώσεις της, όπως και, ενίοτε, από το φύλο, την ηλικία και την κατάσταση της υγείας του θύματος (βλέπε για παράδειγμα *Raninen* κατά Φιλανδίας, απόφαση της 16 Δεκεμβρίου 1997, Συλλογή αποφάσεων 1997-VIII, 2821-2822, παρ. 55, *Kudla* κατά Πολωνίας, ως ανωτέρω, παρ. 91, *Peers* κατά Ελλάδας, με αρ. 28524/95, παρ. 67, ΕΣΔΑ 2001-III).

Πράγματι, το άρθρο 3 της Συμβάσεως αφορά τον σκοπό της μεταχειρίσεως η οποία επιβάλλεται και ειδικότερα από την πρόθεση εξουτελισμού ή μειώσεως του ατόμου. Όμως, η απουσία παρόμοιου στόχου δεν οδηγεί απαραίτητα στη διαπίστωση μη παραβιάσεως του άρθρου 3 (*Peers* κατά της Ελλάδος, ως ανωτέρω, παρ 74).

33. Επομένως, προκειμένου περί προσώπων τα οποία έχουν στερηθεί την ελευθερία τους, **το άρθρο 3 αναγνωρίζει το δικαίωμα κάθε φυλακισμένου να κρατείται σε συνθήκες συμβατές με τον σεβασμό της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, έτσι ώστε ο τρόπος εκτελέσεως του μέτρου να μην υποβάλλει τον ενδιαφερόμενο σε αγωνία ή δοκιμασία εντάσεως η οποία υπερβαίνει το αναπόφευκτο επίπεδο πόνου το οποίο συνεπάγεται η κράτηση.** Αν και δεν μπορεί να γίνει αποδεκτή μία γενική υποχρέωση να αποφυλακίζεται ένας κρατούμενος για λόγους υγείας ή να εισάγεται σ' ένα πολιτικό νοσοκομείο ώστε να του παρέχεται ιδιαίτερη ιατρική φροντίδα (*Kudla* κατά της Πολωνίας, ανωτέρω., παρ 93), **το άρθρο 3 της Σύμβασης επιβάλλει σε κάθε περίπτωση στα Κράτη να προστατεύουν τη φυσική ακεραιότητα των ατόμων που έχουν στερηθεί την ελευθερία τους κυρίως με το να τους παρέχουν την απαιτούμενη ιατρική περίθαλψη** (βλέπε *Mouisel* κατά Γαλλίας, με αρ. 67623/01, παρ. 40, ΕΣΔΑ2002-IX). Επίσης, η έλλειψη κατάλληλης ιατρικής περίθαλψης, και γενικότερα, η κράτηση ενός αρρώστου ατόμου σε ανεπαρκείς συνθήκες, μπορεί να στοιχειοθετήσει παράβαση του άρθρου 3. (βλέπε, για παράδειγμα, *Ihan* κατά Τουρκίας[GH], με αρ. 22777/93, παρ. 87, ΕΣΔΑ 2000-VII-Gennadi Naoumenko κατά Ουκρανίας, με αρ. 42023/98, παρ. 112, 10 Φεβρουαρίου 2004-Farbtuhs κατά Λιθουανίας, με αρ. 4672/02, παρ. 51, 2 Δεκεμβρίου 2004).

34. Στην συγκεκριμένη περίπτωση το Δικαστήριο επισημαίνει ότι ο προσφεύγων πάσχει από χρόνια πάθηση, η οποία χρειάζεται μόνιμη και πολύπλευρη θεραπεία. Πάντως, παρά την σοβαρότητα της

αρρώστιας, απορρέει από τον φάκελο ότι οι κρατικές αρχές καθυστέρησαν να δώσουν στον προσφεύγοντα κατά την κράτηση του ιατρική βοήθεια προσαρμοσμένη σ' αυτή που απαιτούσε η κατάσταση της υγείας του.

35. Το Δικαστήριο παρατηρεί ειδικότερα ότι, αν και ο προσφεύγων ενημέρωσε τις αρμόδιες αρχές λίγο μετά από την σύλληψή του ότι έπασχε από σκλήρυνση κατά πλάκας και ότι η κατάσταση του απαιτούσε να νοσηλευτεί σε νευρολογική κλινική, έπρεπε να περιμένει πολύ για να τον παρακολουθήσουν τακτικά. Τα δύο πρώτα χρόνια της κράτησης του, ο προσφεύγων είχε μόνο περιοδική φροντίδα. Περιορισμένος για μια μεγάλη χρονική περίοδο σε περιστασιακούς ελέγχους και σε φροντίδες που μπορούσαν να του παρασχεθούν στο νοσοκομείο της φυλακής, δεν είχε τη δυνατότητα να ελέγχει τακτικά την εξέλιξη της αρρώστιας του σ' ένα ειδικό νοσηλευτικό περιβάλλον ούτε να αντιμετωπίσει τις περιστασιακές επιπλοκές της σκλήρυνσης κατά πλάκας με συνταγές προσαρμοσμένες στην περίστασή του. Μόλις το καλοκαίρι του 2004 μια κατάλληλη για την πάθησή του θεραπεία, που περιλάμβανε και φυσιοθεραπεία, του δόθηκε στο νοσοκομείο της φυλακής. Η ανάγκη να παρασχεθούν στον προσφεύγοντα ιατρικές φροντίδες στα πλαίσια συστηματικής θεραπείας οδήγησε στην αποφυλάκισή του υπό όρους στις 18 Φεβρουαρίου 2005.

36. Τελικά το Δικαστήριο καταλήγει στο ότι ο τρόπος με τον οποίο οι κρατικές αρχές ασχολήθηκαν με την υγεία του προσφεύγοντος τα δύο πρώτα χρόνια της κράτησης του, τον υπέβαλλε σε αγωνία ή σε δοκιμασία εντάσεως η οποία υπερβαίνει το αναπόφευκτο επίπεδο πόνου το οποίο συνεπάγεται η κράτηση του.

Συνεπώς υπήρξε παράβαση του άρθρου 3 της Σύμβασης.

II. Η ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΗ ΠΑΡΑΒΑΣΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 5 ΠΑΡ. 4 ΤΗΣ ΣΥΝΘΗΚΗΣ

37. Ο προσφεύγων διαμαρτύρεται για μια παράβαση της αρχής της ισότητας των όπλων ενώπιον του δικαστικού συμβουλίου του Εφετείου Αθηνών, που είχε ως αποτέλεσμα την απόρριψη της αίτησης του για αυτοπρόσωπη παράσταση ενώπιον του (βούλευμα με αρ.1885/2003). Παραθέτει το άρθρο 5 παρ. 4 της Σύμβασης, το οποίο λέει:

«Παν πρόσωπο στερούμενον της ελευθερίας του συνεπεία συλλήψεως ή κρατήσεως έχει δικαίωμα προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου, ίνα τούτο αποφασίση εντός βραχείας προθεσμίας επί του νομίμου της κρατήσεως

του και διατάξη την απόλυσίν του εν περιπτώσει παρανόμου κρατήσεως.»

38. Ο προσφεύγων αναφέρεται στην υπόθεση Καμπάνης κατά της Ελλάδας, στην οποία το δικαστήριο θεώρησε πως υπήρξε παράβαση του αρθρ. 5 παρ. 4της Σύμβασης λόγω της άρνησης του να επιτρέψει την αυτοπρόσωπη παράσταση του ενδιαφερόμενου ενώπιον του δικαστικού Συμβουλίου κατά την εξέταση της αίτησης του για προφυλάκιση (Καμπάνης κατά Ελλάδα, απόφαση 13 Ιουλίου 1995, κατηγορία A 318-B). Καλεί το Δικαστήριο να εφαρμόσει αυτή τη νομολογία στη συγκεκριμένη περίπτωση.

39. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι η αυτοπρόσωπη παράσταση του προσφεύγοντος ενώπιον του δικαστικού Συμβουλίου δεν ήταν απαραίτητη διότι αυτός είχε ήδη αναπτύξει, και τεκμηριώσει τα επιχειρήματα του, επαρκώς και γραπτά.

40. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι στην απόφαση Καμπάνης, είχε εκτιμήσει ότι **«η ισότητα των όπλων επιβάλλει να μπορεί ο προσφεύγων να παρασταθεί ταυτόχρονα με τον εισαγγελέα ώστε να μπορεί να απαντήσει στις προτάσεις του.»** Κατέληξε στο ότι «αδυνατώντας να προσφέρει στον ενδιαφερόμενο μια ικανοποιητική συμμετοχή σε μια στιγμή που το θέμα ήταν καθοριστικό για την διατήρηση ή την άρση της προφυλάκισης του, το ελληνικό δικαστικό σύστημα που ίσχυε εκείνη την περίοδο και αυτό που εφαρμόστηκε στην παρούσα υπόθεση, δεν αντεπεξήλθε στις απαιτήσεις του άρθρου 5 παρ 4» (Καμπάνης κατά Ελλάδα, σελ.48,παρ.58). Το Δικαστήριο εκτιμά ότι αυτή η νομολογία που προκύπτει από την υπόθεση Κοτσαρίδης (Κοτσαρίδης κατά Ελλάδα, 71498/01, 23 Σεπτεμβρίου 2004), εφαρμόζεται επίσης στη συγκεκριμένη περίπτωση. **Συνακόλουθα απορρίπτοντας την αίτηση για αυτοπρόσωπη παράσταση του προσφεύγοντος, το Δικαστικό Συμβούλιο του στέρησε την δυνατότητα να αμυνθεί με τον κατάλληλο τρόπο κατά των επικαλούμενων λόγων που δικαιολογούν την διατήρηση της προφυλάκισης.**

Επομένως, υπήρξε παράβαση του αρθρ. 5 παρ 4 της Σύμβασης.

III. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 41 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

41. Σύμφωνα με το άρθρο 41 της Σύμβασης,

«Εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση της Σύμβασης ή των Πρωτοκόλλων της και εάν το εσωτερικό δίκαιο του Υψηλού Συμβαλλομένου Μέρους επιτρέπει την ατελή μόνον επανόρθωση των συνεπειών της παραβίασης αυτής, το Δικαστήριο επιδικάζει στον ζημιωθέντα διάδικο, εφόσον συντρέχει λόγος, μία δίκαιη ικανοποίηση.»

A. Ζημία

42. Ο προσφεύγων αξιώνει το ποσό των 15.000 ευρώ για ηθική βλάβη που θα υφίστατο με την απώλεια της εργασίας του.

43. Η Κυβέρνηση εκτιμά ότι το απαιτούμενο ποσό είναι εξωπραγματικό και η διαπίστωση της παράβασης θα συνιστούσε καθεαυτή επαρκή δίκαιη ικανοποίηση.

44. Το Δικαστήριο θεωρεί ότι το γεγονός ότι δεν επωφελήθηκε της νοσηλείας και της κατάλληλης ιατρικής φροντίδας για την κατάσταση της υγείας του τα δύο πρώτα χρόνια της κράτησης του, όπως επίσης και το γεγονός ότι δεν είχε την δυνατότητα να παρασταθεί αυτοπροσώπως ενώπιον του Δικαστικού Συμβουλίου προκάλεσαν στον προσφεύγοντα ηθική βλάβη, και δικαιολογούν τη χορήγηση αποζημίωσης. Βασιζόμενοι στο άρθρο 41, η Κυβέρνηση οφείλει αποζημίωση 10.000 ευρώ, πλέον οποιουδήποτε ποσού οφείλεται για φόρο.

B. Έξοδα και δικαστική δαπάνη

45. Ο προσφεύγων ζητά το ποσό των 7.000 Ευρώ για τα έξοδα και τη δικαστική δαπάνη στα οποία υποβλήθηκε ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων. Παρουσιάζει υπό αυτή την άποψη ένα υπόμνημα μίας παράστασης των 610 Ευρώ για την συνεδρίαση στις 7 Φεβρουαρίου 2005 ενώπιον του Εφετείου Αθηνών και ένα τιμολόγιο των 200 Ευρώ για την συνεδρίαση στις 17 Μαρτίου 2004 ενώπιον του Πλημμελειοδικείου του Πειραιά. Ο προσφεύγων ζητά επιπλέον ένα τιμολόγιο υποστηρικτικό, 8000 Ευρώ για τα έξοδα και τις δικαστικές δαπάνες.

46. Η Κυβέρνηση αμφισβητεί την ύπαρξη αιτιώδους συνάφειας ανάμεσα στην πλειοψηφία των εξόδων και δικαστικών δαπανών και στις επικαλούμενες παραβάσεις. Ισχυρίζεται επιπλέον ότι τα ποσά που ζητούνται είναι υπερβολικά και αδικαιολόγητα. Όσον αφορά στα έξοδα που έγιναν ενώπιον των δικαστηρίων, η Κυβέρνηση ισχυρίζεται ότι είναι δύσκολο να πιστέψει ότι παρά την ανικανότητα να εργασθεί για λόγους υγείας και του γεγονότος ότι πλήρωσε εγγύηση 6.000 Ευρώ για να αποφυλακιστεί υπό όρους, ο προσφεύγων είχε την δυνατότητα να πληρώσει 8.000 Ευρώ στον δικηγόρο του για παράσταση ενώπιον του δικαστηρίου. Η Κυβέρνηση διαβεβαιώνει ότι αυτό το ποσό είναι υπερβολικό και εξωπραγματικό.

47. Με βάση την νομολογία του δικαστηρίου το επίδομα των εξόδων και των δικαστικών δαπανών με βάση το αρθρ. 41 προϋποθέτει ότι έχει σχέση με την αλήθεια τους, με την αναγκαιότητα τους και επιπροσθέτως με το λογικό χαρακτήρα του επιτοκίου.

48. Στην προκειμένη περίπτωση το δικαστήριο λαμβάνοντας υπόψη τα στοιχεία που έχει στην διάθεσή του και τα κριτήρια που αναφέρονται παραπάνω, κρίνει εύλογο να καταβάλλει στον προσφεύγοντα 5.000 ευρώ για έξοδα και δικαστικές δαπάνες πλέον οποιουδήποτε ποσού οφείλεται για φόρο.

49. ...

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ, ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ, ΟΜΟΦΩΝΑ,

1. Αποφαίνεται ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 3 της Σύμβασης
2. Αποφαίνεται ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 5 παρ. 4 της Σύμβασης
3. α) Αποφαίνεται ότι το εναγόμενο κράτος οφείλει να καταβάλλει στον προσφεύγων, μέσα σε τρεις μήνες υπολογίζοντας την μέρα που η απόφαση θα καταστεί τελεσίδικη σύμφωνα με το άρθρο 44παρ.2 της Σύμβασης, 10.000EUR (Δέκα χιλιάδες ευρώ)για ηθική βλάβη και 5000EUR (πέντε χιλιάδες ευρώ)για έξοδα και δαπάνες, πλέον οποιουδήποτε ποσού που μπορεί να οφείλεται για τον φόρο,
β) από τη λήξη της προθεσμίας αυτής και μέχρι την καταβολή, το ποσό αυτό θα προσαυξηθεί με τόκους υπολογιζόμενους με επιτόκιο ίσο με το επιτόκιο δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, το οποίο θα ισχύει κατά την εν λόγω περίοδο, προσαυξημένο κατά τρεις εκατοστιαίες μονάδες.
γ) Απορρίπτει το αίτημα δίκαιης αποζημίωσης κατά τα λοιπά»

Πηγή : www.dsanet.gr , ΤΡΑΠΕΖΑ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ

ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

Καταδικαστική απόφαση της Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων των ΗΕ σε βάρος της Ελλάδος. Ο προσφεύγων έθεσε ζητήματα απάνθρωπης μεταχείρισής του από αστυνομικά όργανα κατά τη διάρκεια της προανακριτικής εξέτασης που ακολούθησε τη σύλληψή του για εμπορία ναρκωτικών, οπλοκατοχή, σύσταση συμμορίας και πλαστογραφίας. Ειδικότερα υπέστη βασανιστήρια (φάλαγγα), απάνθρωπη και βάναιυση μεταχείριση (σωματικά χτυπήματα, ξυλοδαρμό) και ταπεινωτική κακομεταχείριση. Υποχρεώθηκε, κατά τις αιτιάσεις του, να ομολογήσει την ενοχή του, όταν διαρκούσης της κράτησής του, υπέστη από την αστυνομία βασανισμούς και έτυχε απάνθρωπης μεταχείρισης. Απόφ. της Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων των ΗΕ, αναφ. 1070/2002, υπόθ. Κουϊδης κατά Ελλάδος, σελ. 301. **ΠΟΙΝΙΚΗ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ ΤΕΥΧΟΣ 3/2007 - ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ**

ΗΝΩΜΕΝΑ ΕΘΝΗ**CCPR**

**Διεθνές Σύμφωνο
για τα Ατομικά και
Πολιτικά δικαιώματα**

Διανομή:
ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΗ*
CCPR/C/86/D/1070/2002
5 Απριλίου 2006
Πρωτότυπο: Αγγλικά

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

Ογδοηκοστή έκτη σύνοδος
13-31 Μαρτίου 2006

ΑΠΟΦΕΙΣ –ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ**Αναφορά Νο. 1070/2002**

Υπεβλήθη από: τον κ. Αλέξανδρο Κουΐδη (εκπροσωπείται από
συνήγορο)

Φερόμενο θύμα: Ο αναφέρων – προσφεύγων.

Κράτος-Μέρος: Ελλάδα

Ημερομηνία αναφοράς: 26 Νοεμβρίου 2001 (αρχική καταχώριση)

Σχετικά έγγραφα: Απόφαση κανόνος διαδικασίας 97 του Ειδικού
Εισηγητή, η οποία διαβιβάστηκε στο Κράτος-μέρος στις 2 Απριλίου
2002 (δεν εκδόθηκε υπό μορφή εντύπου)

Ημερομηνία υιοθέτησης απόψεων: 28 Μαρτίου 2006

Αντικείμενα: Ομολογία υπό φερόμενα βασανιστήρια, μη δίκαιη
δίκη

Διαδικαστικά ζητήματα: Παραδεκτό *ratione temporis*, εξάντληση
εσωτερικών ένδικων βοηθημάτων

- Δημοσιοποιήθηκε με απόφαση της Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

Ζητήματα ουσίας: βασανιστήρια και σκληρή και απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση, μεταχείριση κρατουμένων, ομολογία ενοχής υπό εξαναγκασμό, δίκαιη δίκη

Άρθρα του Συμφώνου: Άρθρα 7, 10, παράγραφος 1, 14, παράγραφοι 3(ζ) και 1.

Στις 28 Μαρτίου 2006, η Επιτροπή υιοθέτησε το συνημμένο σχέδιο ως Απόψεις - Διαπιστώσεις της Επιτροπής, σύμφωνα με το άρθρο 5, παράγραφος 4, του Προαιρετικού Πρωτοκόλλου σε σχέση με την ανακοίνωση Νο. 1070/2002. Το κείμενο των Απόψεων – Διαπιστώσεων επισυνάπτεται στο παρόν έγγραφο.

[ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ]

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Απόψεις – Διαπιστώσεις της Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων
 σύμφωνα με το άρθρο 5, παράγραφος 4, του Προαιρετικού
 Πρωτοκόλλου στο Διεθνές Σύμφωνο για τα Ατομικά και Πολιτικά
 Δικαιώματα
 Ογδοηκοστή έκτη Σύνοδος
 Θέμα

Αναφορά Νο. 1070/2002*

Υπεβλήθη από: τον κ. Αλέξανδρο Κουΐδη (εκπροσωπείται από
 συνήγορο)

Φερόμενο θύμα: Ο αναφέρων - προσφεύγων

Κράτος-Μέρος: Ελλάδα

Ημερομηνία αναφοράς: 26 Νοεμβρίου 2001 (αρχική υποβολή)

Η Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, η οποία συστήθηκε
 βάσει του άρθρου 28 του Διεθνούς Συμφώνου για τα Ατομικά και
 Πολιτικά Δικαιώματα,

Συνεδρίασε στις 28 Μαρτίου 2006,

Αφού ολοκλήρωσε τη εξέταση της αναφοράς Νο.
 1070/2002, η οποία υπεβλήθη στην Επιτροπή Ανθρωπίνων
 Δικαιωμάτων εκ μέρους του κ. Αλέξανδρου Κουΐδη βάσει του
 Προαιρετικού Πρωτοκόλλου στο Διεθνές Σύμφωνο για τα Ατομικά
 και Πολιτικά Δικαιώματα,

Αφού έλαβε υπόψη όλες τις έγγραφες πληροφορίες που
 παροσχέθησαν από τον αναφέροντα – προσφεύγοντα της
 αναφοράς και το Κράτος-μέρος,

Υιοθετεί τις ακόλουθες:

* Τα ακόλουθα μέλη της Επιτροπής συμμετείχαν στην εξέταση της παρούσας αναφοράς: κ. Abdelfattah Amor, κ. Nisuke Ando, κ. Prafullachandra Natwarlal Bhagwati, κα. Christine Chanet, κ. Maurice Glele Ahanhanzo, κ. Edwin Johnson, κ. Walter Kalin, κ. Ahmed Twafik Khalil, κ. Rajsoomer Lallah, κ. Michael O'Flaherty, κα. Elisabeth Palm, κ. Rafael Rivas Posada, Sir Nigel Rodley, κ. Ivan Shearer και κ. Hipólito Solari-Yrigoyen.

**Απόψεις – Διαπιστώσεις σύμφωνα με άρθρο 5,
παράγραφος 4, του Προαιρετικού Πρωτοκόλλου**

1.1 Ο αναφέρων - προσφεύγων είναι ο Αλέξανδρος Κουϊδης, Έλληνας πολίτης, γεννηθείς στις 21 Μαΐου 1950, ο οποίος εκτίει ποινή ισόβιας κάθειρξης στη Δικαστική Φυλακή Κέρκυρας. Ισχυρίζεται ότι είναι θύμα παραβιάσεων εκ μέρους της Ελλάδος των άρθρων 7, 10, παράγραφος 1, και 14, παράγραφοι 3(ζ) και 1, του Διεθνούς Συμφώνου για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα ("Σύμφωνο"). Ο αναφέρων - προσφεύγων εκπροσωπείται από συνήγορο.

1.2 Το Σύμφωνο και το Προαιρετικό Πρωτόκολλο τέθηκαν σε ισχύ για το Κράτος-μέρος στις 5 Αυγούστου 1997.

Πραγματικά περιστατικά, όπως παρουσιάστηκαν από τον αναφέροντα – προσφεύγοντα.

2.1 Στις 17 Μαΐου 1991, ο αναφέρων - προσφεύγων συνελήφθη, ανακρίθηκε και αργότερα κατηγορήθηκε για κατοχή, αγορά, εισαγωγή στην Ελλάδα και πώληση ναρκωτικών ουσιών, κατοχή όπλων, σύσταση εγκληματικής ομάδας και πλαστογραφία.

2.2 Στις 12 Οκτωβρίου 1992, κρίθηκε ένοχος των κατηγοριών και καταδικάστηκε σε ποινή κάθειρξης 18 ετών από το Τριμελές Συμβούλιο Πλημμελειοδικών Αθηνών. Μετά από έφεση, το Πενταμελές Εφετείο Αθηνών (εφεξής "Εφετείο"), με την απόφαση της 4^{ης} Νοεμβρίου 1996, τον καταδίκασε σε ισόβια κάθειρξη, παρεπόμενη ποινή φυλάκισης 4 ετών και πρόστιμο. Στις 3 Απριλίου 1998, ο Άρειος Πάγος (Ανώτατο Δικαστήριο) επικύρωσε την απόφαση του Εφετείου.

2.3 Σύμφωνα με τον αναφέροντα - προσφεύγοντα, οι αποφάσεις του Εφετείου και του Αρείου Πάγου βασίστηκαν,

μεταξύ άλλων, στον ισχυρισμό ότι ο αναφέρων - προσφεύγων, κατά τη διάρκεια της προανάκρισης μετά τη σύλληψή του από την αστυνομία, ομολόγησε εν μέρει την τέλεση του εγκλήματος της διακίνησης και κατοχής ναρκωτικών. Ωστόσο, ο αναφέρων - προσφεύγων ποτέ δεν ομολόγησε με τη θέλησή του, αλλά ισχυρίζεται ότι ομολόγησε κατόπιν άσκησης σοβαρής ψυχοσωματικής βίας καταφερθείσης από αστυνομικούς, οι οποίοι τον ανέκριναν. Από τις 17 Μαΐου έως τις 27 Ιουνίου 1991, ενώ ήταν κρατούμενος στη Γενική Αστυνομική Διεύθυνση Αθηνών (ΓΑΔΑ), ο αναφέρων - προσφεύγων υπέστη βόναυσο ξυλοδαρμό, συστηματικά γρονθοκοπήτο και υφίστατο φάλαγγα¹. Συνεπεία της κακομεταχείρισης, ο αναφέρων - προσφεύγων ομολόγησε ότι το διαμέρισμα της οδού Μαγνησίας, στην Αθήνα, όπου η αστυνομία είχε βρει κοκαΐνη, ηρωίνη και κάνναβη, ήταν η δεύτερη κατοικία του και χρησιμοποιείτο για την αποθήκευση ναρκωτικών, τα οποία, σύμφωνα με το κατηγορητήριο, διοχετεύοντο στη συνέχεια σε ναρκομανείς.

2.4 Ωστόσο, ο αναφέρων - προσφεύγων ισχυρίζεται ότι, στην πραγματικότητα, διέμενε σε διαφορετική διεύθυνση στην Αθήνα και ότι το εν λόγω διαμέρισμα το είχε νοικιάσει ένας φίλος του, ο οποίος διέμενε εκεί και κατά περίπτωση επέτρεπε στον αναφέροντα - προσφεύγοντα να φιλοξενηθεί σε ένα δωμάτιο.

2.5 Για να στηρίξει τους ισχυρισμούς αυτούς, ο συνήγορός του προσκόμισε μια φωτογραφία του αναφέροντα - προσφεύγοντα από ελληνική ημερήσια εφημερίδα, η οποία δημοσιεύτηκε πέντε ημέρες μετά τη σύλληψή του. Επιπλέον, ο αναφέρων - προσφεύγων τονίζει ότι, μετά τη σύλληψή του, παρέμεινε στο Νοσοκομείο "Άγιος Παύλος" στην Αθήνα για 14 μήνες, προκειμένου να αναρρώσει από τα βασανιστήρια και τη σοβαρή

¹ Χτυπήματα στα πέλματα των ποδιών.

κακομεταχείριση την οποία είχε υποστεί. Τέλος, υπογραμμίζει ότι οι ιδιοκτήτες του διαμερίσματος της οδού Μαγνησίας δεν ανακρίθηκαν και κλήθηκαν ποτέ από την αστυνομία, ούτε αναγνώρισαν τον αναφέροντα - προσφεύγοντα ως ένοικο του διαμερίσματος.

2.6 Ο αναφέρων - προσφεύγων αναφέρεται στα πρακτικά του δικαστηρίου και τις αποφάσεις του Εφετείου και του Ανωτάτου Δικαστηρίου και ισχυρίζεται ότι, αν και κατέθεσε στο Εφετείο ότι είχε υποστεί βασανιστήρια και κακομεταχείριση τα οποία τον εξανάγκασαν σε ομολογία, εντούτοις οι ισχυρισμοί του δεν διερευνήθηκαν ούτε ελήφθησαν υπόψη. Από τα πρακτικά της απόφασης του Εφετείου, από τα οποία προκύπτει να έχει καταθέσει, παραθέτει: "Κατέθεσα στην αστυνομία ότι έφερα την κοκαΐνη από εκει², επειδή με χτύπησαν ανελέητα". Η απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου δέχεται ότι "ο κατηγορούμενος ομολόγησε εν μέρει το έγκλημα που του αποδίδεται, σχετικά με τη διακίνηση ναρκωτικών. Συγκεκριμένα, περιόρισε την ομολογία του στην κατοχή των ποσοτήτων που κατασχέθηκαν". Ωστόσο, ο Άρειος Πάγος δεν έλαβε υπόψη του την κατάθεση του αναφέροντος - προσφεύγοντος σχετικά με την υποβολή του σε βασανιστήρια και σκληρή, απάνθρωπη και ταπεινωτική μεταχείριση.

2.7 Ο αναφέρων - προσφεύγων ισχυρίζεται ότι έχει εξαντλήσει τα εσωτερικά ένδικα βοηθήματα και δηλώνει ότι η υπόθεση αυτή δεν αποτελεί αντικείμενο άλλης - παράλληλης εξέτασης υπό άλλη διαδικασία διεθνούς διερεύνησης ή διακανονισμού.

Η αιτίαση

3.1 Ο αναφέρων - προσφεύγων επικαλείται παραβιάσεις των δικαιωμάτων του που απορρέουν από το Σύμφωνο, συνεπεία

² Ο αναφέρων - προσφεύγων αναφέρεται στο διαμέρισμα της οδού Μαγνησίας, όπου βρέθηκαν τα ναρκωτικά.

βασανιστηρίων και σκληρής, απάνθρωπης και ταπεινωτικής μεταχείρισης από την αστυνομία κατά τη διάρκεια της προανάκρισής του, τα οποία οδήγησαν σε ομολογία και μη δίκαιη δίκη.

3.2 Ισχυρίζεται ότι είναι θύμα παραβίασης του άρθρου 7 του Συμφώνου, ως υποβληθείς σε φάλαγγα και σκληρή, απάνθρωπη και ταπεινωτική μεταχείριση (δριμύ, συστηματικό ξυλοδαρμό και γροθιές) κατά τη διάρκεια της προανάκρισής του από την αστυνομία.

3.3 Ισχυρίζεται περαιτέρω ότι είναι θύμα παραβίασης του άρθρου 10, παράγραφος 1, καθώς δεν αντιμετωπίστηκε με ανθρωπισμό και σεβασμό προς την εγγενή αξιοπρέπεια του ανθρώπου κατά τη διάρκεια της κράτησής του από την αστυνομία.

3.4 Ο αναφέρων - προσφεύγων ισχυρίζεται ότι το Κράτος-μέρος παραβίασε το άρθρο 14, παράγραφος 3(ζ), κατά το ότι εξαναγκάστηκε να ομολογήσει την ενοχή του, μετά τα βασανιστήρια και την κακομεταχείριση κατά τη διάρκεια της προανάκρισής του από την αστυνομία και διαρκούς της προφυλάκισής του.

3.5 Τέλος, ο αναφέρων - προσφεύγων επικαλείται παραβίαση του άρθρου 14, παράγραφος 1, καθώς δεν έτυχε δίκαιας δίκης ενώπιον του Εφετείου και του Αρείου Πάγου, επειδή οι αποφάσεις αυτών στηρίχθηκαν, μεταξύ άλλων, στην εκ μέρους του ομολογία της ενοχής συνεπεία εξαναγκασμού.

Οι παρατηρήσεις του Κράτους-μέρους επί του παραδεκτού και βάσιμου της αναφοράς.

4.1 Με τη ρηματική διακοίνωση της 27^{ης} Ιανουαρίου 2003, το Κράτος-μέρος υπέβαλε παρατηρήσεις επί του παραδεκτού και

βόσιμου της αναφοράς. Αποκρούει τους ισχυρισμούς του αναφέροντος - προσφεύγοντος περί βασανιστηρίων και σκληρής, απάνθρωπης και ταπεινωτικής μεταχείρισης, υποστηρίζει δε ότι η ομολογία του αναφέροντος - προσφεύγοντος δεν ελήφθη υπόψη στα πλαίσια της δίκης και ισχυρίζεται ότι έτυχε δίκαιης δίκης.

4.2 Σχετικά με τα πραγματικά περιστατικά, το Κράτος-μέρος επισημαίνει ότι ο αναφέρων - προσφεύγων αντιστάθηκε στη σύλληψή του την 17 Μαΐου 1991. Ακολούθησε πάλι με τους αξιωματικούς της αστυνομίας που τον συνέλαβαν και στη συνέχεια ο αναφέρων - προσφεύγων διακομίσθηκε στο νοσοκομείο όπου του παρασχέθηκαν οι πρώτες βοήθειες για σωματικές κακώσεις (μωλωπισμούς). Ωστόσο, δεν νοσηλεύτηκε, καθώς κάτι τέτοιο δεν κρίθηκε αναγκαίο.

4.3 Το Κράτος-μέρος υποστηρίζει ότι η έρευνα στο αυτοκίνητο του αναφέροντος - προσφεύγοντος αποκάλυψε τρία εκατομμύρια δραχμές και ναρκωτικά σε διάφορες σακούλες, τα οποία κατασχέθηκαν. Επίσης, έγινε έρευνα στο σπίτι του, όπου βρέθηκαν μεγάλες ποσότητες ηρωίνης, κάνναβης και κοκαΐνης. Η έρευνα επεκτάθηκε στη δεύτερη κατοικία του σε άλλη περιοχή των Αθηνών (Πατήσια), όπου βρέθηκαν και άλλες μεγάλες ποσότητες ναρκωτικών. Η έρευνα αποκάλυψε επίσης πλαστογραφημένα έγγραφα, ταυτότητες, διαβατήρια και όπλα χωρίς άδεια. Αφού διενεργήθηκε προανάκριση από την αστυνομία, ο αναφέρων - προσφεύγων προσείχθη στον Εισαγγελέα στις 18 Μαΐου, ο οποίος άσκησε ποινική δίωξη εναντίον του για τις προαναφερθείσες κατηγορίες (παράγραφος 2.1). Την επόμενη ημέρα οδηγήθηκε ενώπιον του ανακριτή για ανάκριση.

4.4 Το Κράτος-μέρος υποστηρίζει ότι ο αναφέρων - προσφεύγων δεν παραπονέθηκε στον Εισαγγελέα στις 18 Μαΐου 1991 για την επικαλούμενη απάνθρωπη και ταπεινωτική

μεταχείριση που υπέστη στα χέρια της αστυνομίας που τον συνέλαβε και τον ανέκρινε, ούτε ζήτησε να εξεταστεί από γιατρό. Ομοίως, όταν οδηγήθηκε ενώπιον του τακτικού ανακριτή για ανάκριση στις 19 Μαΐου 1991, ούτε παραπονέθηκε για κακομεταχείριση από την αστυνομία, ούτε ζήτησε ιατρική εξέταση. Επίσης ο αναφέρων - προσφεύγων ουδεμία μνεία έκανε του γεγονότος ότι ασκήθηκε σωματική ή ψυχολογική βία από τα όργανα της τάξης ώστε να εξαναγκαστεί σε ομολογία των εγκλημάτων για τα οποία κατηγορήθηκε.

4.5 Το Κράτος-μέρος υποστηρίζει ότι στις 22 Μαΐου 1991 ο αναφέρων - προσφεύγων ενημέρωσε τον ανακριτή ότι η κατάθεση που έδωσε ενώπιον των αξιωματικών της αστυνομίας στο Αρχηγείο της Αστυνομίας ήταν άκυρη, ως αποτέλεσμα αστυνομικής βίας. Ανέφερε ότι τον χτύπησαν, τον έδεσαν, τον χτύπησαν στα μάτια και τα πλευρά, και τον ανάγκασαν να πει αυτά που είπε. Στο τέλος της κατάθεσης, ζήτησε να εξεταστεί από ιατρό, αλλά αποκλειστικά και μόνο για να αποδείξει ότι ήταν ναρκομανής και να αποφύγει έτσι τη αυστηρότερη ποινή που επιβάλλεται στους εμπόρους ναρκωτικών. Ποτέ δεν ζήτησε να εξεταστεί προκειμένου να διαπιστωθεί ότι υπήρξε θύμα κακομεταχείρισης και βασανισμού. Η έκθεση ιατρικής πραγματογνωμοσύνης δεν έδωσε σημαντικά ευρήματα. Εάν υπήρχαν ενδείξεις κακομεταχείρισης ή βασανισμού, θα είχαν συμπεριληφθεί στην έκθεση σωματικής πραγματογνωμοσύνης, ακόμα και αν το αντικείμενό της ήταν να διαπιστωθεί εάν ο αναφέρων - προσφεύγων ήταν ναρκομανής ή όχι.

4.6 Στις 27 Ιουνίου 1991, ο αναφέρων - προσφεύγων εισήχθη στο Νοσοκομείο Κρατουμένων "Άγιος Παύλος" λόγω αιματουρίας (παρουσίας αίματος στα ούρα) και στις 30 Αυγούστου επέστρεψε στη φυλακή με τη θέλησή του. Στις 11 Οκτωβρίου, εισήχθη εκ

νέου στο νοσοκομείο για τον ίδιο λόγο και στις 5 Νοεμβρίου μεταφέρθηκε σε καταλληλότερα εξοπλισμένο δημόσιο νοσοκομείο για να υποβληθεί σε εξετάσεις για αιματοουρία και πιθανό καρκίνο. Το Κράτος-μέρος τονίζει ότι, σε κανένα στάδιο της θεραπείας του στο Νοσοκομείο Κρατουμένων, δεν αντιμετωπίστηκε ο αναφέρων - προσφεύγων ως θύμα απάνθρωπης κακομεταχείρισης και βασανισμού. Ο αναφέρων - προσφεύγων ζήτησε επανειλημμένα τη διακοπή της κράτησής του λόγω μη αναστρέψιμης βλάβης της υγείας του, αλλά όλες οι αιτήσεις αποφυλακίσεως απορρίφθηκαν. Επίσης, σε καμία περίπτωση δεν παρέμεινε ο αναφέρων - προσφεύγων στο νοσοκομείο για 14 μήνες, όπως ισχυρίζεται στην αναφορά του, για να νοσηλευτεί για σοβαρά σωματικά τραύματα στα πόδια ή στο κεφάλι ή σε άλλο σημείο του σώματός του.

4.7 Στις 10 Ιουλίου 1992, ο αναφέρων - προσφεύγων εισήχθη στο Γενικό Νοσοκομείο Αθηνών, από το οποίο επιχείρησε ανεπιτυχώς να δραπετεύσει τρεις μέρες μετά. Σύμφωνα με το Κράτος-μέρος, ιατροί του Νοσοκομείου Φυλακών είχαν εμπλακεί στο σχέδιο απόδρασης και εξέδωσαν ιατρικά πιστοποιητικά προκειμένου να μεταφερθεί σε δημόσιο νοσοκομείο. Ωστόσο, τα πιστοποιητικά αυτά δεν αναφέρουν οποιαδήποτε συμπτώματα κακομεταχείρισης ή βασανισμού του αναφέροντος - προσφεύγοντος.

4.8 Επί του παραδεκτού, το Κράτος-μέρος σημειώνει ότι τα γεγονότα, όπως παρουσιάστηκαν στην αναφορά, έλαβαν χώρα το 1991, δηλαδή πριν από τη θέση σε ισχύ για την Ελλάδα του Συμφώνου και του Προαιρετικού Πρωτοκόλλου. Ισχυρίζεται ότι δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνο για παραβιάσεις του Συμφώνου οι οποίες έλαβαν χώρα πριν καταστεί Κράτος-μέρος.

4.9 Ισχυρίζεται περαιτέρω ότι ο αναφέρων - προσφεύγων δεν εξήντησε τα εσωτερικά ένδικα βοηθήματα στο μέτρο που δεν

έχει καταθέσει ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων αγωγή αποζημίωσης, λόγω παράνομης άσκησης αστυνομικής βίας. Σύμφωνα με το ελληνικό διοικητικό δίκαιο, σε περιπτώσεις πράξεων ή παραλείψεων δημοσίων υπαλλήλων κατά την άσκηση των δημοσίων καθηκόντων που τους έχουν ανατεθεί, το κράτος ενέχεται σε αποζημίωση, από κοινού με τον δημόσιο υπάλληλο, για παράνομες πράξεις ή παραλείψεις του. Περαιτέρω, δεν παραπονήθηκε στον Εισαγγελέα ή ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων κατά του Κράτους-μέρους ή συγκεκριμένων αστυνομικών, για απάνθρωπης και ταπεινωτική μεταχείριση στη διάρκεια της προανάκρισης. Το Κράτος-μέρος υποστηρίζει ότι, εάν το είχε πράξει, θα είχε διαταχθεί ανάκριση και θα είχε ασκηθεί ποινική δίωξη κατά των αστυνομικών που φέρεται ότι συμμετείχαν σε τέτοιες πράξεις.

4.10 Επί της ουσίας και των ισχυρισμών για μη δίκαιη δίκη, το Κράτος-μέρος υποστηρίζει ότι η ομολογία του αναφέροντος - προσφεύγοντος στη διάρκεια της προανάκρισης δεν είχε καμία επίπτωση στην καταδίκη του. Το Κράτος-μέρος τονίζει ότι το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, το οποίο είχε αρχικά καταδικάσει τον κατηγορούμενο το 1992, δεν είχε λάβει υπόψη την ομολογία του αναφέροντος - προσφεύγοντος από 20 Μαΐου 1991 για να εκδώσει απόφαση.

4.11 Το ίδιο συνέβη και στο Εφετείο. Στην απόφασή του από 4 Νοεμβρίου 1996, το Εφετείο δέχθηκε ότι ο κατηγορούμενος δήλωσε ένοχος κατοχής μεγάλων ποσοτήτων ναρκωτικών, ενώ αρνήθηκε την κατηγορία της εμπορίας ναρκωτικών. Έκρινε περαιτέρω ότι ο αναφέρων - προσφεύγων απέτυχε να εξηγήσει την κατοχή ζυγαριάς ακριβείας (για ναρκωτικά), τα μεγάλα χρηματικά ποσά που βρέθηκαν στη δεύτερη κατοικία του, και τις μεγάλες ποσότητες κοκαΐνης και ηρωΐνης που βρέθηκαν στο

αυτοκίνητό του, και με τον τρόπο αυτό τον έκρινε ένοχο για όλες τις κατηγορίες. Το Κράτος-μέρος υποστηρίζει ότι το Εφετείο δεν στήριξε την κρίση του στην ομολογία του αναφέροντος – προσφεύγοντος, επειδή η ομολογία ποτέ δε αποτέλεσε στοιχείο του αποδεικτικού υλικού. Το Κράτος-μέρος σημειώνει ότι: "Όπως προκύπτει από τα πρακτικά καθώς και την εν λόγω απόφαση, μεταξύ των εγγράφων που χρησιμοποιήθηκαν ως αποδεικτικά στοιχεία για τη έκδοση της απόφασης, δεν γίνεται αναφορά σε οποιαδήποτε ομολογία του κατηγορουμένου προς τους αστυνομικούς που διενεργούσαν την προανάκριση". Αντίθετα, η καταδίκη του και η ποινή της ισόβιας κάθειρξης στηρίχθηκαν στο σύνολο των αποδεικτικών στοιχείων που παρουσιάστηκαν, στην αδυναμία του να ανατρέψει τις αδιαμφισβήτητες αποδείξεις και στις αντιφάσεις των καταθέσεών του.

4.12 Το Κράτος-μέρος σημειώνει ότι, εάν η ομολογία είχε χρησιμοποιηθεί στο Εφετείο, ο αναφέρων - προσφεύγων θα μπορούσε να ζητήσει την ακύρωση της απόφασης, βάσει του άρθρου 171, παράγραφος 1, εδάφιο δ', του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, το οποίο προβλέπει ότι μια απόφαση κηρύσσεται άκυρη εξ ολοκλήρου εάν το δικαστήριο δεχθεί ως αποδεικτικό στοιχείο για την απόδειξη της ενοχής το περιεχόμενο εγγράφων ή καταθέσεων που δεν αναγνώστηκαν κατά τη διάρκεια της ακροαματικής διαδικασίας ή που δεν ενισχύθηκαν από άλλα αποδεικτικά στοιχεία. Ωστόσο, ο αναφέρων - προσφεύγων δεν υπέβαλε τέτοιο αίτημα.

4.13 Περαιτέρω, το Κράτος σημειώνει ότι ο αναφέρων - προσφεύγων δεν ισχυρίστηκε ποτέ ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων – συμπεριλαμβανομένου του Αρείου Πάγου – ότι το Εφετείο στήριξε την καταδίκη του σε έγγραφα που δεν είχαν παρουσιαστεί κατά την ακροαματική διαδικασία. Σε κάθε

περίπτωση, η χρήση νέων αποδεικτικών στοιχείων θα ήταν παράνομη και, έτσι, το Δικαστήριο δεν θα μπορούσε να τα είχε λάβει υπόψη για τις παραδοχές του και τη *ratio decidendi*.

4.14 Σύμφωνα με το Κράτος-μέρος, ο Άρειος Πάγος δεν θα μπορούσε να εξετάσει τους ισχυρισμούς του αναφέροντος - προσφεύγοντος για κακομεταχείριση στη διάρκεια της προανάκρισης, καθώς οι ισχυρισμοί αυτοί αναφέρονταν σε γεγονότα και όχι σε νομικά ζητήματα και, τοιουτοτρόπως, δεν ενέπιπταν στην αρμοδιότητα του Αρείου Πάγου.

4.15 Σε γενικές γραμμές, το Κράτος-μέρος αναφέρεται στη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, σύμφωνα με την οποία η αξιολόγηση των αποδεικτικών στοιχείων στη διάρκεια ποινικών δικών αποτελεί ζήτημα που αντιμετωπίζεται κυρίως από το εθνικό δίκαιο, ενώ ο ρόλος του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου περιορίζεται στο να αποφαινεται περί του δικαίου ή μη χαρακτήρα της όλης διαδικασίας. Αναφέρει ότι, κατά γενικό κανόνα, το εθνικό δικαστήριο είναι αρμόδιο να αποφασίσει για τα αποδεικτικά στοιχεία που φέρονται ενώπιόν του.

4.16 Σχετικά με τους ισχυρισμούς για παραβίαση του άρθρου 7 του Συμφώνου, το Κράτος-μέρος υποστηρίζει ότι δεν υπάρχει ζήτημα βασανισμού ή σκληρής, απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης ή τιμωρίας, κατά παράβαση του άρθρου 7 του Συμφώνου. Αναφέρεται στη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου, σύμφωνα με την οποία είναι απαραίτητο να αξιολογηθεί εάν η μεταχείριση έφθασε σε ορισμένο κατώτατο όριο βαναυσότητας, καθώς και εάν η μεταχείριση αποσκοπούσε στην ταπείνωση και τον εξευτελισμό του θύματος.

Σχόλια του αναφέροντος - προσφεύγοντος επί των παρατηρήσεων του Κράτους-μέρους.

5.1 Στις 23 Απριλίου 2003, ο αναφέρων - προσφεύγων απάντησε στις παρατηρήσεις του Κράτους-μέρους. Επί του επιχειρήματος περί παραδεκτού *ratione temporis*, ισχυρίζεται ότι τα βασανιστήρια που υπέστη είχαν διαρκείς και μόνιμες επιπτώσεις μετά τη θέση σε ισχύ του Συμφώνου, επειδή η ομολογία του αναφέροντος - προσφεύγοντος, η οποία αποσπάσθηκε μέσω βασανισμών, ελήφθη υπόψη και αναφέρθηκε ρητά στις αποφάσεις του Εφετείου (1996) και του Αρείου Πάγου (1998), οι οποίες οδήγησαν στην καταδίκη του αναφέροντος - προσφεύγοντος. Επιπροσθέτως, η κακομεταχείριση είχε συνεχή τραυματική επίδραση στον ψυχισμό και την προσωπικότητά του.

5.2 Όσον αφορά τον ισχυρισμό ότι δεν εξήντλησε τα εσωτερικά ένδικα βοηθήματα σε σχέση με τους ισχυρισμούς του βάσει του άρθρου 14, παράγραφοι 1 και 3(ζ), ο αναφέρων - προσφεύγων υποστηρίζει ότι η υπόθεσή του εξετάστηκε από τον Άρειο Πάγο και ότι δεν προβλέπονται άλλα ένδικα βοηθήματα. Σε σχέση με τους ισχυρισμούς του βάσει των άρθρων 7 και 10, παράγραφος 1, ο αναφέρων - προσφεύγων υποστηρίζει ότι δεν άσκησε αγωγή αποζημίωσης, καθώς ο σκοπός του ήταν να τύχει δίκαιης δίκης και όχι η επιδίκαση αποζημίωσης. Στο πλαίσιο αυτό, ισχυρίζεται ότι παραπονέθηκε επανειλημμένα για τα βασανιστήρια και τη σοβαρή κακομεταχείρισή του στον ανακριτή και ενώπιον του Εφετείου και ότι η τελευταία αιτίαση καταχωρήθηκε στα πρακτικά και την απόφαση του Εφετείου του 1996. Ωστόσο, δεν δόθηκε προσοχή στις καταθέσεις του και ο Εισαγγελέας δεν διέταξε αυτεπάγγελτη ανάκριση και δίωξη, όπως όφειλε σύμφωνα με τα άρθρα 137Α και 137Β του Ποινικού Κώδικα, τα οποία προβλέπουν την τιμωρία των εγκλημάτων του βασανισμού και της κακομεταχείρισης από δημόσια όργανα. Ο αναφέρων - προσφεύγων ισχυρίζεται ότι, σε κάθε περίπτωση, μια τέτοια αιτίαση δεν είχε εύλογες προοπτικές

επιτυχίας, καθώς η κακομεταχείριση και τα βασανιστήρια από αστυνομικούς είναι συνήθη στην Ελλάδα και οι αιτιάσεις των θυμάτων δεν κατέληξαν ποτέ σε καταδίκη από τα δικαστήρια.

5.3 Επί του βάσιμου, ο αναφέρων – προσφεύγων απορρίπτει τον ισχυρισμό του Κράτους-μέρους ότι η μόνη σωματική μειονεξία μετά τη σύλληψή του από την αστυνομία στις 17 Μαΐου 1991 ήταν "ελαφρά σωματική βλάβη (μωλωπισμοί)". Επαναλαμβάνει ότι υπέστη βίαιο ξυλοδαρμό και βασανίστηκε από την αστυνομία (συστηματικά γρονθοκοπήθηκε στο πρόσωπο, στα πλευρά και υπέστη φάλαγγα) στη διάρκεια της προφυλάκισης και της προανάκρισής του. Αυτή η κακομεταχείριση συνεχίστηκε στη διάρκεια της προφυλάκισής του στη Γενική Αστυνομική Διεύθυνση Αθηνών (ΓΑΔΑ), από 17 Μαΐου έως 27 Ιουνίου 1991, ακόμα και αφού είχε οδηγηθεί στον Εισαγγελέα στις 18 Μαΐου και τον ανακριτή στις 19 Μαΐου.

5.4 Ο αναφέρων - προσφεύγων ισχυρίζεται ότι η αιματοουρία, από την οποία έπασχε, είναι συνηθισμένο σύμπτωμα των βασανισμών και της σοβαρής κακομεταχείρισης και ότι ήταν το άμεσο και αναμφισβήτητο αποτέλεσμα των βασανιστηρίων και της σοβαρής κακομεταχείρισης που υπέστη.

5.5 Υποστηρίζει ότι νοσηλεύτηκε από 27 Ιουνίου έως 30 Αυγούστου 1991 λόγω της αιματοουρίας, και στη συνέχεια από 11 Οκτωβρίου 1991 έως 4 Αυγούστου 1992 λόγω διαγνωσθείσας αρθροπάθειας (άλγους) στα γόνατα, την πλάτη και τη σπονδυλική του στήλη, ως αποτέλεσμα των βασανιστηρίων και της σοβαρής κακομεταχείρισης που υπέστη κατά την προφυλάκισή του. Απορρίπτει τον ισχυρισμό του Κράτους-μέρους ότι νοσηλεύτηκε και εξετάστηκε για πιθανό καρκίνο, καθώς δεν είχε ποτέ συμπτώματα καρκίνου.

5.6 Σχετικά με τον ισχυρισμό του Κράτους-μέρους ότι ο αναφέρων - προσφεύγων δεν παραπονέθηκε για κακομεταχείριση στις αρμόδιες δικαστικές αρχές πριν από τη δίκη του, ο αναφέρων - προσφεύγων επαναλαμβάνει τους ισχυρισμούς του ότι παραπονέθηκε για τα βασανιστήρια και την κακομεταχείριση σε όλες τις δικαστικές αρχές πριν από τη δίκη του και στη διάρκεια αυτής. Υπενθύμισε επίσης ότι είχε παραπονεθεί για την κακομεταχείριση στο Εφετείο, όπως επιβεβαιώνεται από τα πρακτικά της δίκης, όπου αναφέρεται ότι αναφέρων - προσφεύγων δήλωσε ότι ομολόγησε λόγω ανηλεούς ξυλοδαρμού του από την αστυνομία. Ισχυρίζεται ωστόσο ότι οι ελληνικές αρχές δεν έλαβαν υπόψη τις αιτιάσεις του.

5.7 Ο αναφέρων - προσφεύγων ισχυρίζεται ότι οι Ελληνικές αρχές σπάνια διώκουν αστυνομικούς που κατηγορούνται για κακομεταχείριση και αναφέρεται σε μια έκθεση της Διεθνούς Αμνηστίας και της Οργάνωσης Ανθρώπινων Δικαιωμάτων του Ελαίνκι, που αναφέρει πολλές αιτιάσεις κακομεταχείρισης, οι οποίες σε ορισμένες περιπτώσεις ισοδυναμούν με βασανισμό κρατουμένων, γενικά κατά τη διάρκεια της σύλληψης ή στα αστυνομικά τμήματα, αλλά και την απροθυμία των δικτυικών και δικαστικών αρχών να διώξουν δικαστικά αξιωματούχους της αστυνομίας. Επικαλείται εκθέσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την Πρόληψη των Βασανιστηρίων και της Ανάνθρωπης ή Ταπεινωτικής Μεταχείρισης ή Τιμωρίας (CPT), οι οποίες δημοσιεύτηκαν μετά από επισκέψεις στην Ελλάδα τα έτη 1993, 1997 και 2001. Σύμφωνα με τις εκθέσεις αυτές, "η κακομεταχείριση των κρατουμένων από αξιωματούχους της αστυνομίας εξακολουθεί να αποτελεί κοινό τόπο τουλάχιστον για

ορισμένες κατηγορίες υπόπτων για τέλεση εγκληματικών πράξεων".³

5.8 Τέλος, ο αναφέρων - προσφεύγων επαναλαμβάνει τον ισχυρισμό του ότι η ομολογία του, η οποία αποσπάσθηκε κατόπιν βασανισμού, αποτέλεσε ένα από τα αποφασιστικά στοιχεία που επηρέασαν σημαντικά τη *ratio decidendi* των αποφάσεων του Εφετείου και του Αρείου Πάγου. Στην απόφασή του, το Εφετείο σημειώνει ότι ο αναφέρων - προσφεύγων "ομολόγησε εν μέρει, περιορίζοντας την ομολογία του αποκλειστικά στην κατοχή των ποσοτήτων που κατασχέθηκαν". Ωστόσο, δεν αναγνώσθηκε η ομολογία στη διάρκεια της ακροαματικής διαδικασίας. Η μόνη αναφορά σε ομολογία στη διάρκεια της δίκης ήταν η ανωτέρω μαρτυρία του αναφέροντος - προσφεύγοντος (παράγραφος 2.6), στη διάρκεια της οποίας μνημόνευσε την κακομεταχείριση. Η απόφαση του Αρείου Πάγου μνημονεύει ότι ο αναφέρων - προσφεύγων "ομολόγησε εν μέρει την κατηγορία που του αποδίδεται σε σχέση με την εμπορία ναρκωτικών. Ειδικότερα, περιόρισε την ομολογία του μόνο στην κατοχή των ποσοτήτων ναρκωτικών που κατασχέθηκαν". Ο αναφέρων - προσφεύγων καταλήγει ότι η ομολογία του ελήφθη υπόψη από τα δύο δικαστήρια όταν απεφάνθησαν για την υπόθεσή του και τον καταδίκασαν.

Ζητήματα και διαδικασία ενώπιον της Επιτροπής

Εξέταση του παραδεκτού

6.1 Πριν εξετάσει οποιονδήποτε ισχυρισμό που περιέχεται στην αναφορά, η Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων υποχρεούται, σύμφωνα με τον κανόνα 93 των Κανόνων Διαδικασίας, να

³ Doc. CPT/If (94) 20, 29.11.1994, παράγραφος 18.

αποφασίσει εάν η αναφορά είναι παραδεκτή σύμφωνα με το Προαιρετικό Πρωτόκολλο του Συμφώνου ή όχι.

6.2 Η Επιτροπή διαπίστωσε ότι η ίδια υπόθεση δεν εξετάζεται βάσει άλλης διαδικασίας διεθνούς διερεύνησης ή διακανονισμού για τους σκοπούς του άρθρου 5, παράγραφος 2 (α), του Προαιρετικού Πρωτοκόλλου.

6.3 Η Επιτροπή σημειώνει την ένσταση του Κράτους-μέρους ότι η αναφορά είναι απαράδεκτη *ratio temporis*, καθώς αφορά περιστατικά που έλαβαν χώρα πριν από την θέση σε ισχύ του Προαιρετικού Πρωτοκόλλου, για την Ελλάδα (5 Αυγούστου 1997). Η Επιτροπή αναφέρεται στην προτέρα νομολογία της και επαναλαμβάνει ότι δεν μπορεί να εξετάσει φερόμενες παραβιάσεις του Συμφώνου που έλαβαν χώρα πριν από τη θέση σε ισχύ του Προαιρετικού Πρωτοκόλλου για το Κράτος-μέρος, εκτός εάν οι παραβιάσεις αυτές εξακολουθούν και μετά την ημερομηνία αυτή ή συνεχίζουν να έχουν επιπτώσεις, οι οποίες αφ' εαυτών αποτελούν παραβίαση του Συμφώνου.⁴ Η Επιτροπή διαπίστωσε ότι υπήρχαν διαρκείς παραβιάσεις στις περιπτώσεις όπου τα Κράτη, είτε ενεργώντας άμεσα είτε κατά τρόπο έμμεσο πλην σαφή, επιβεβαίωσαν προηγούμενες παραβιάσεις μετά τη θέση σε ισχύ του Προαιρετικού Πρωτοκόλλου.⁵ Η Επιτροπή παρατηρεί ότι οι ισχυρισμοί του αναφέροντος – προσφεύγοντος, βάσει του άρθρου 10, παράγραφος 1, αναφέρονται στη σύλληψη του και την προφυλάκισή του το έτος 1991, δηλαδή πριν την θέση σε ισχύ του Προαιρετικού Πρωτοκόλλου για το Κράτος-μέρος, και (κατά

⁴ Βλ. Αναφορά Νο. 520/1992, *Kohye και Kohye κατά Ουγγαρίας*, Απόφαση επί του παραδεκτού από 7 Απριλίου 1994, παράγραφος 6.4, Αναφορά Νο. 24/1977, *Sandhu Loneίσε κατά Καναδά*, Απόψεις που υιοθετήθηκαν στις 30 Ιουλίου 1981, παράγραφος 7.3

⁵ Βλ. Αναφορά Νο. 1033/2001, *Maifaratnam Singharasa κατά Σρι Λάνκα*, Απόψεις που υιοθετήθηκαν στις 21 Ιουλίου 2004, παράγραφος 6.3, Αναφορά Νο. 520/1992, *Ε. και Α.Κ. κατά Ουγγαρίας* Απόφαση περί παραδεκτού από 7 Απριλίου 1994,

συνέπεια) απορρίπτεται αυτό το μέρος της αναφοράς ως απαράδεκτο *ratione temporis* σύμφωνα με την διάταξη του άρθρου 1 του Προαιρετικού Πρωτοκόλλου.

6.4 Οι ισχυρισμοί του αναφέροντος - προσφεύγοντος βάσει του άρθρου 7 αναφέρονται εξίσου στην προαναφερθείσα περίοδο προφυλάκισης και στις διαρκείς επιπτώσεις της μεταχείρισης στην οποία υπεβλήθη. Ο αναφέρων - προσφεύγων δεν απέδειξε το ουσία βάσιμο του ισχυρισμού του ότι οι συνεχιζόμενες επιπτώσεις της μεταχείρισης θα αποτελούσαν αφ' εαυτών παραβίαση του Συμφώνου και ότι, έτσι, πληροί την απαίτηση του ελέγχου που παρατίθεται στην παράγραφο 6.3. Επομένως, η Επιτροπή δέχεται ότι ο ισχυρισμός βάσει του άρθρου 7 του Συμφώνου αυτοτελώς εξεταζόμενος τυγχάνει απαράδεκτος *ratione temporis* σύμφωνα με την διάταξη του άρθρου 1 του Προαιρετικού Πρωτοκόλλου.

6.5 Ωστόσο, η Επιτροπή δέχεται ότι, μολονότι ο αναφέρων - προσφεύγων καταδικάστηκε κατ' έφεση στις 4 Νοεμβρίου 1996, δηλαδή πριν από τη θέση σε ισχύ του Προαιρετικού Πρωτοκόλλου για το Κράτος-μέρος, η απόφαση του Αρείου Πάγου που επικύρωσε την απόφαση του Εφετείου εκδόθηκε στις 3 Απριλίου 1998, μετά τη θέση σε ισχύ του Προαιρετικού Πρωτοκόλλου. Η Επιτροπή υπενθυμίζει τη νομολογία της ότι μια δευτεροβάθμια ή τελεσίδικη απόφαση, που επικυρώνει μια καταδίκη, αποτελεί τμήμα της διεξαγωγής της δίκης.⁶ Οι ισχυρισμοί βάσει του άρθρου 14, παράγραφος 3(ζ) και 1, αναφέρονται στη διεξαγωγή της δίκης, η οποία συνεχίστηκε μετά τη θέση σε ισχύ του Προαιρετικού Πρωτοκόλλου για το Κράτος-μέρος. Η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι δεν κωλύεται *ratione temporis* να εξετάσει την

παράγραφος 6.4, Αναφορά Νο. 593/1994, *Patrick Holland κατά Ιρλανδίας*, Απόφαση επί του παραδεκτού από 26 Οκτωβρίου 1996, παράγραφος 9.2

⁶ Βλ. Αναφορά Νο. 1033/2001, *Naikaranam Singarasa κατά Sri Lanka*, Απόψεις που υιοθετήθηκαν στις 21 Ιουλίου 2004, παράγραφος 6.3

αναφορά κατά το μέτρο που εγείρονται ζητήματα σχετικά με την δίκη του αναφέροντος - προσφεύγοντος,

6.6 Όσον αφορά τον ισχυρισμό του Κράτους-μέρους ότι ο αναφέρων – προσφεύγων δεν εξάντλησε τα εσωτερικά ένδικα βοηθήματα σε σχέση με τους ισχυρισμούς του περί βασανιστηρίων, και θεωρώντας ότι οι ισχυρισμοί αυτοί απορρέουν από το άρθρο 7 σε συνδυασμό με το άρθρο 14, παράγραφος 3(ζ), η Επιτροπή δέχεται ότι η απόφαση του Εφετείου αναφέρεται ειδικά στην δήλωση του αναφέροντος - προσφεύγοντος ότι "τον χτύπησε ανελέητα" η αστυνομία και καταλήγει ότι το Κράτος-μέρος γνώριζε τους ισχυρισμούς του αναφέροντος - προσφεύγοντος για κακομεταχείριση κατά το χρόνο της δίκης και δέχεται ότι ο αναφέρων - προσφεύγων εξήντλησε τα εσωτερικά ένδικα βοηθήματα κατά το κεφάλαιο τούτο.

6.7 Η Επιτροπή συμπεραίνει ότι η αναφορά είναι παραδεκτή στο μέτρο που θέτει ζητήματα βάσει του άρθρου 7 σε συνδυασμό με το άρθρο 14, παράγραφος 3(ζ), και 14 παράγραφος 1, αυτοτελώς εξεταζόμενη, και προχωρά στην εξέταση του βάσιμου.

Εξέταση επί της βάσιμου.

7.1 Η Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων εξέτασε την παρούσα αναφορά υπό το φως όλων των στοιχείων που ετέθησαν στην διάθεσή της από τα μέρη, όπως προβλέπεται στο άρθρο 5, παράγραφος 1, του Προαιρετικού Πρωτοκόλλου.

7.2 Η Επιτροπή δέχεται ότι το Κράτος-μέρος και ο αναφέρων – προσφεύγων παρείχαν ουσιαστικά αντικρουόμενες εκδοχές των γεγονότων, σε σχέση με την ύπαρξη κακομεταχείρισης στη διάρκεια της προφυλάκισης του αναφέροντος - προσφεύγοντος, τις αιτίες της νοσηλείας και τη χρήση από τα δικαστήρια της ομολογίας του κατά τη διάρκεια της δίκης.

7.3 Η Επιτροπή δέχεται ότι οι αποδείξεις που παρείχε ο αναφέρων – προσφεύγων για να στηρίξει τους ισχυρισμούς κακομεταχείρισης περιορίζονται σε μια κακής ποιότητας φωτογραφία από εφημερίδα, ότι φέρεται να νοσηλεύτηκε 14 μήνες στο νοσοκομείο για συναφή ιατρική υποστήριξη, στην έλλειψη ανάκρισης από τις δικτυικές αρχές των ιδιοκτητών του διαμερίσματος που αναφέρεται στην ομολογία του και σε εκθέσεις ΜΚΟ και της CPT. Αφετέρου, το Κράτος-μέρος επισημαίνει ότι ο αναφέρων – προσφεύγων δεν ζήτησε να εξεταστεί από ιατρό με σκοπό να αποδείξει κακομεταχείριση, γεγονός που δεν αμφισβητήθηκε από τον αναφέροντα - προσφεύγοντα. Η Επιτροπή δέχεται περαιτέρω ότι, παρά το ότι νοσηλεύτηκε για τόσο μεγάλο διάστημα στο νοσοκομείο σε τόσο σύντομο χρονικό διάστημα μετά τη φερόμενη κακομεταχείριση⁷ και παρά το ότι διέθετε ιατρικά πιστοποιητικά σχετικά με τη θεραπεία στο νοσοκομείο για αιματοουρία και αρθροπάθεια στα γόνατα, την πλάτη και τη σπονδυλική του στήλη, τα πιστοποιητικά αυτά δεν αναφέρουν οποιαδήποτε από τις παθήσεις ως αποτέλεσμα πραγματικής κακομεταχείρισης. Επίσης, τα πιστοποιητικά αυτά δεν αναφέρουν ίχνη ή συνέπειες ξυλοδαρμού στο κεφάλι ή το σώμα του αναφέροντος - προσφεύγοντος. Η Επιτροπή δέχεται ότι ο αναφέρων – προσφεύγων, ο οποίος είχε πρόσβαση σε ιατρική περίθαλψη, είχε τη δυνατότητα να ζητήσει ιατρική εξέταση και το έκανε με σκοπό να αποδείξει ότι ήταν ναρκομανής.⁸ Ωστόσο, δεν ζήτησε ιατρική εξέταση για να αποδείξει την κακομεταχείριση.

7.4 Περαιτέρω, όπως επισήμανε το Κράτος-μέρος, ο τρόπος με τον οποίο πρέπει να ερευνάται μια υπόθεση εναπόκειται στις

⁷ Ο αναφέρων - προσφεύγων ισχυρίζεται ότι υπέστη βασανιστήρια και σκληρή, σπώνθρωπη και ταπεινωτική μεταχείριση από τις 17 Μαΐου έως τις 27 Ιουνίου 1991, και ότι νοσηλεύτηκε στις 27 Ιουνίου.

⁸ Βλ. παράγραφο 4.17 ανωτέρω.

εθνικές ανακριτικές αρχές, στο μέτρο που δεν είναι αυθαίρετος. Η Επιτροπή δέχεται ότι ο αναφέρων – προσφεύγων δεν απέδειξε ότι οι προανακριτικοί υπάλληλοι ενήργησαν αυθαίρετα παραλείποντας να ανακρίνουν τους ιδιοκτήτες του διαμερίσματος της οδού Μαγνησίας. Τέλος, οι εκθέσεις των ΜΚΟ και της Επιτροπής για την Πρόληψη των Βασανιστηρίων που υπέβαλε ο αναφέρων – προσφεύγων είναι γενικού χαρακτήρα και δεν μπορούν να αποδείξουν κακομεταχείριση αυτού. Υπό τις περιστάσεις αυτές, η Επιτροπή αδυνατεί να συμπεράνει ότι η ομολογία του αναφέροντος – προσφεύγοντος υπήρξε αποτέλεσμα μεταχείρισης αντίθετης προς το άρθρο 7 και δέχεται ότι τα γεγονότα δεν συνιστούν παραβίαση του άρθρου 7 σε συνδυασμό με το άρθρο 14, παράγραφος 3(ζ).

7.5 Όσον αφορά τον ισχυρισμό ότι, βάσει του άρθρου 14, παράγραφος 3(ζ), αυτοτελώς εξεταζόμενου, η Επιτροπή δέχεται ότι ο Άρειος Πάγος γνώριζε τους ισχυρισμούς περί κακομεταχείρισης. Η Επιτροπή δέχεται ότι οι υποχρεώσεις βάσει του άρθρου 14, παράγραφος 3(ζ) συνεπάγονται δέσμευση του Κράτους-μέρους να λαμβάνει υπόψη τυχόν ισχυρισμούς ότι οι δηλώσεις που έκαναν οι κατηγορούμενοι σε ποινική υπόθεση έγιναν υπό εξαναγκασμό. Από την άποψη αυτή, είναι αδιάφορο εάν και κατά πόσο βασίστηκε στην ομολογία, καθώς η υποχρέωση αναφέρεται σε όλες τις πτυχές της δικαστικής διαδικασίας. Στην παρούσα υπόθεση, η παράλειψη του Κράτους-μέρους, στο επίπεδο του Αρείου Πάγου, να λάβει υπόψη τους ισχυρισμούς του αναφέροντος – προσφεύγοντος ότι η ομολογία του δόθηκε υπό εξαναγκασμό ισοδυναμεί με παραβίαση της διάταξης του άρθρου 14, παράγραφος 3(ζ) του Συμφώνου.

7.6 Σχετικά με τον ισχυρισμό βάσει του άρθρου 14, παράγραφος 1, ότι η δίκη και η καταδίκη βασίστηκαν, μεταξύ

άλλων, στην ομολογία του αναφέροντος - προσφεύγοντος, η Επιτροπή δέχεται τον ισχυρισμό του Κράτους-μέρους ότι τα δικαστήρια δεν στήριξαν τις αποφάσεις τους στην ομολογία του αναφέροντος - προσφεύγοντος. Η Επιτροπή υπενθυμίζει τη νομολογία της ότι εναπόκειται πρωτίστως στα δικαστήρια των Κρατών-μερών να εξετάζουν γεγονότα και αποδείξεις σε μια συγκεκριμένη υπόθεση. Είναι καθήκον των Εφετείων των Κρατών-μερών και όχι της Επιτροπής, να εξετάζει τη διεξαγωγή της δίκης, εκτός εάν μπορεί να διακριβωθεί ότι η εκτίμηση των αποδείξεων ήταν σαφώς αυθαίρετη ή ισοδυναμούσε με αρνησιδικία, ή ότι ο δικαστής προδήλως παραβίασε την υποχρέωσή του για αμεροληψία.⁹ Προκύπτει ότι η δίκη του αναφέροντος - προσφεύγοντος δεν πάσχει από τέτοια ελαττώματα. Ως εκ τούτου, το μέρος αυτό της αναφοράς δεν συνιστά παραβίαση του άρθρου 14, παράγραφος 1.

8. Η Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, ενεργώντας σύμφωνα με το άρθρο 5, παράγραφος 4, του Προαιρετικού Πρωτοκόλλου, έχει την άποψη ότι από τα στοιχεία που διαθέτει προκύπτουν παραβιάσεις του άρθρου 14, παράγραφος 3(ζ), του Συμφώνου.

9. Σύμφωνα με το άρθρο 2, παράγραφος 3(α), του Συμφώνου, το Κράτος-μέρος έχει την υποχρέωση να εγγυηθεί στον αναφέροντα - προσφεύγοντα ένα αποτελεσματικό και κατάλληλο ένδικο βοήθημα, συμπεριλαμβανομένης της διερεύνησης των ισχυρισμών κακομεταχείρισής του, και αποζημίωση.

10. Λαμβάνοντας υπόψη ότι, ένα κράτος καθιστάμενο μέρος στο Προαιρετικό Πρωτόκολλο, το Κράτος-μέρος έχει αναγνωρίσει την αρμοδιότητα της Επιτροπής να αποφασίζει εάν έλαβε χώρα

⁹ Βλ. Αναφορά 838/1998, *Ola Hendricks κατά Γουιάνα*, Απόψεις που υιοθετήθηκαν στις 28 Οκτωβρίου 2002, παράγραφος 6.2.

παραβίαση του Συμφώνου και ότι, σύμφωνα με το Σύμφωνο, το Κράτος-μέρος έχει αναλάβει την υποχρέωση να εξασφαλίζει για όλα τα άτομα που βρίσκονται στο έδαφός του και υπόκεινται στη δικαιοδοσία του τα δικαιώματα που αναγνωρίζονται στο Σύμφωνο, η Επιτροπή επιθυμεί να λάβει από το Κράτος-μέρος, εντός 90 ημερών, πληροφορίες σχετικά με τα μέτρα που ελήφθησαν προκειμένου να εφαρμοστούν οι διαπιστώσεις της. Παρακαλείται το Κράτος-μέρος να δημοσιεύσει τις διαπιστώσεις της Επιτροπής. [Υιοθετήθηκαν στην αγγλική, γαλλική και ισπανική γλώσσα και το αγγλικό κείμενο είναι το πρωτότυπο. Στη συνέχεια θα εκδοθεί στην αραβική, κινεζική και ρωσική γλώσσα ως τμήμα της ετήσιας έκθεσης της Επιτροπής που θα υποβληθεί στην Γενική Συνέλευση των Η.Ε.].

Πηγή: <http://www.nsk.gr>

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ

ΥΠΟΘΕΣΗ ALSAYED ALLAHAM κατά ΕΛΛΑΔΑΣ

(Προσφυγή αριθ. 25771/03)

ΑΠΟΦΑΣΗ

ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟ

18 Ιανουαρίου 2007

Η παρούσα απόφαση θα καταστεί οριστική σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται από το άρθρο 44 § 2 της Σύμβασης. Μπορεί να υποστεί τυπικές διορθώσεις.

-Ακριβές αντίγραφο.

Στρασβούργο, 18.01.2007

(υπογραφή) S. NIELSEN – Γραμματέας Τμήματος

Στην υπόθεση *Alsayed Allaham* κατά Ελλάδας,

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (πρώτο τμήμα), συνεδριάζοντας σε τμήμα με την ακόλουθη σύνθεση:

Κύριο Λ. ΛΟΥΚΑΪΔΗ, πρόεδρο,

Κύριο Κ.Λ. ΡΟΖΑΚΗ,

Κυρία F. TULKENS,

Κυρία E. STEINER,
Κύριο K. HAJIYEV,
Κύριο D. SPIELMANN,
Κύριο S.E. JEBENS, *δικαστές,*

και τον κύριο S. NIELSEN, *γραμματέα τμήματος.*

Αφού διασκέφθηκε σε συμβούλιο στις 12 Δεκεμβρίου 2006,

Εκδίδει την πιο κάτω απόφαση, η οποία ελήφθη την ημερομηνία αυτή:

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1. Η υπόθεση έχει εισαχθεί με μία προσφυγή (αριθ. 25771/03) στρεφόμενη κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας, η οποία κατατέθηκε στο Δικαστήριο σύμφωνα με το άρθρο 34 της Σύμβασης για την προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των Θεμελιωδών Ελευθεριών («η Σύμβαση»), από ένα Σύριο υπήκοο, τον κύριο Mhn Ghassan Alsayed Allaham («ο προσφεύγων»), στις 8 Αυγούστου 2003.

2. Ο προσφεύγων εκπροσωπείται από τον κύριο E. Παπαδάκη, δικηγόρο Αθηνών. Η Ελληνική Κυβέρνηση («η Κυβέρνηση») εκπροσωπήθηκε από τους απεσταλμένους του αντιπροσώπου της, κύριο B. Κυριαζόπουλο, πρόεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους και την κυρία Σ. Τρεκλή, δικαστική αντιπρόσωπο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

3. Ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι τα αστυνομικά όργανα επέδειξαν βάνουση συμπεριφορά εις βάρος του και ότι οι αρχές δεν διεξήγαγαν επαρκή έρευνα σχετικά με το περιστατικό, κατά παράβαση των άρθρων 3 και 13 της Σύμβασης.

4. Με απόφαση της 20 Οκτωβρίου 2005, το Δικαστήριο κήρυξε την προσφυγή εν μέρει παραδεκτή.

5. Ο προσφεύγων και η Κυβέρνηση αμφότεροι κατέθεσαν παρατηρήσεις επί της ουσίας της υπόθεσης (άρθρο 59 § 1 του κανονισμού).

Ι. ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

6. Ο προσφεύγων γεννήθηκε το 1962 και κατοικεί στην Αθήνα.

7. Από το 1986, ο προσφεύγων ζει και εργάζεται στην Αθήνα. Είναι παντρεμένος με ελληνικά υπήκοο και διαθέτει εν ισχύ άδεια παραμονής και εργασίας.

8. Στις 8 Σεπτεμβρίου 1998, περί τις 07.00 π.μ., ο προσφεύγων και δύο άλλοι Σύριοι υπήκοοι συνόδευσαν έναν φίλο στο αστυνομικό τμήμα στα Άνω Πατήσια για να αναφέρει ληστεία. Περιμένοντας πολλή ώρα για να γίνουν δεκτοί, ο προσφεύγων άρχισε να παραπονείται. Υποστηρίζει ότι στη συνέχεια τον χτύπησε βάνουσα στο κεφάλι ένας αστυνομικός, ο κύριος Γεωργαντζής, ενώ ένας άλλος αστυνομικός, ο κύριος Γιαννόπουλος, τον κρατούσε ακίνητο. Άλλοι αστυνομικοί στους οποίους στράφηκε για βοήθεια, τον έβρισαν και τον κλείδωσαν σε ένα άδειο γραφείο για τρεις ώρες. Ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι η συμπεριφορά των αστυνομικών άλλαξε όταν συνειδητοποίησαν ότι διέμενε νόμιμα στην Ελλάδα. Στη συνέχεια, στον προσφεύγοντα επιτράπη να φύγει από το αστυνομικό τμήμα. Πήγε αμέσως στο περιφερειακό νοσοκομείο όπου εξετάστηκε από γιατρό περί τις 11 π.μ. Έλαβε ιατρική γνωμάτευση από τον ιατρό κ. Κρεμλή, ωτορινολαρυγγολόγο, η οποία έχει ως εξής:

«[Ο προσφεύγων] εξετάστηκε στα εξωτερικά ιατρεία της ωτορινολαρυγγολογικής κλινικής στις 8 Σεπτεμβρίου 1998 όπου ανέφερε πρόσφατο ξυλοδαρμό. Ο ασθενής παραπονείται για βόμβο, πόνο στο αυτί και απώλεια ακοής στο αριστερό αυτί. Η κλινική εξέταση έδειξε σημάδια εκχύμωσης στην αριστερή ζυγωματική περιοχή και σημάδια αίματος στην αριστερή πλευρά του ακουστικού πόρου, τα οποία προήλθαν από τον τραυματισμό της περιοχής γύρω από την μεμβράνη του ωτικού τυμπάνου. Η έκταση της βλάβης θα προσδιοριστεί μετά την ολοκλήρωση των

υπόλοιπων εξετάσεων ωτοσκοπησης, καθώς η παρούσα κατάσταση δε φαίνεται να είναι σοβαρή.»

9. Κατόπιν του συμβάντος ο προσφεύγων έπασχε από πονοκεφάλους και ζαλάδα. Στις 18 Σεπτεμβρίου 1998 διαγνώστηκε ότι έπασχε από «διάτρηση του αριστερού ωτός (ωτικό τύμπανο)». Ένα μήνα αργότερα, ιατρός του ίδιου νοσοκομείου βεβαίωσε «μία σχεδόν πλήρη αποκατάσταση της διάτρησης που είχε διαγνωσθεί πριν έναν μήνα στη μεμβράνη του τυμπάνου του αριστερού ωτός».

10. Ο προσφεύγων πάσχει επί του παρόντος από απώλεια ακοής και στα δύο αυτιά και ίλιγγο. Έχει υποβληθεί σε διάφορες ιατρικές εξετάσεις και θεραπείες κατά τη διάρκεια των τελευταίων ετών. Στις 30 Αυγούστου 2002, ένας πανεπιστημιακός ιατρός δήλωσε ότι η εργασιακή ικανότητα του προσφεύγοντος είχε μειωθεί κατά 80% εξαιτίας του ίλιγγου και της εξασθενημένης ακοής. Η σχετική σημασία των δύο αυτών παραγόντων δεν διευκρινίστηκε. Συνέπεια των ανωτέρω ήταν ότι ο προσφεύγων δεν μπορούσε να εκτελέσει ουδεμία χειρονακτική εργασία.

II. ΠΕΙΘΑΡΧΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΣΕ ΒΑΡΟΣ ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΝ ΓΕΩΡΓΑΝΤΖΗ ΚΑΙ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΥ

11. Στις 14 Σεπτεμβρίου 1998, ο προσφεύγων ανέφερε το περιστατικό στον Υπουργό Δημόσιας Τάξης.

12. Στις 10 Ιουλίου και τις 20 Νοεμβρίου ο Αρχηγός της Ελληνικής Αστυνομίας επέβαλε πρόστιμο στους κυρίους Γεωργαντζή και Γιαννόπουλο 100.000 δραχμές (293 ευρώ) και 50.000 δραχμές (147 ευρώ) αντίστοιχα. Έκρινε ότι οι πιο πάνω αναφερόμενοι αστυνομικοί είχαν προκαλέσει σωματικές βλάβες στον προσφεύγοντα.

13. Στις 27 Οκτωβρίου 2000, ο κύριος Γεωργαντζής άσκησε έφεση κατά της απόφασης αυτής αλλά η έφεσή του απορρίφθηκε από

το Διοικητικό Εφετείο Αθηνών στις 30 Νοεμβρίου 2001 (απόφαση αριθ. 2602/2001).

III. ΠΟΙΝΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΓΕΩΡΓΑΝΤΖΗ

14. Στις 9 Σεπτεμβρίου 1998, ο προσφεύγων κατέθεσε μήνυση κατά των κυρίων Γεωργαντζή και Γιαννόπουλου καθώς και κατά του διοικητή του αστυνομικού τμήματος, του κυρίου Μούκα. Μετά από προανάκριση, οι αρχές απέσυραν τις κατηγορίες κατά του κυρίου Γιαννόπουλου και του κυρίου Μούκα. Σε μία ημερομηνία που δε διευκρινίζεται ασκήθηκε ποινική δίωξη κατά του κυρίου Γεωργαντζή για πρόκληση σοβαρών σωματικών βλαβών. Ο προσφεύγων παραστάθηκε στην ποινική δίωξη ως πολιτική αγωγή ζητώντας ως αποζημίωση ένα συγκεκριμένο ποσό. Προσκάμισε ενώπιον του δικαστηρίου τις ιατρικές εκθέσεις όπου είχαν καταγραφεί τα τραύματα που έφερε. Εξετάστηκαν αρκετοί μάρτυρες.

15. Στις 19 Φεβρουαρίου 2002, το Τριμελές Εφετείο Αθηνών συνεδριάζοντας σε πρώτο βαθμό έκρινε τον κύριο Γεωργαντζή ένοχο για πρόκληση σοβαρών σωματικών βλαβών και τον καταδίκασε σε κάθειρξη τεσσάρων μηνών. Το δικαστήριο έκρινε ότι είχε καταδειχθεί σαφώς και κατηγορηματικώς από τις ιατρικές εκθέσεις και άλλα αποδεικτικά στοιχεία που προσκομίστηκαν ενώπιόν του ότι ο κύριος Γεωργαντζής έσπρωξε πρώτα τον προσφεύγοντα και στη συνέχεια τον χτύπησε βιαίως στο πρόσωπο, προκαλώντας του μία γρατσουνιά μεγέθους περίπου 3x0,5 εκατοστά στον αριστερό κρόταφο και διάτρηση του αριστερού τυμπάνου του. Έκρινε επίσης ότι η υπεράσπιση του κυρίου Γεωργαντζή «δεν ήταν ειλικρινής και δεν συμφωνούσε με τα περιστατικά» (απόφαση αριθ. 2048/2002). Ο κύριος Γεωργαντζής άσκησε έφεση.

16. Η κατ'έφεση δίκη πραγματοποιήθηκε στις 18 Δεκεμβρίου 2002 ενώπιον του Πενταμελούς Εφετείου Αθηνών. Το δικαστήριο εξέτασε αρκετούς μάρτυρες, μεταξύ των οποίων τους κυρίους

Γιαννόπουλο και Μούκα. Έκρινε ότι δεν είχε αποδειχθεί ότι ο κατηγορούμενος είχε δείρει τον προσφεύγοντα. Υπογράμμισε ότι έφθασε σε αυτό το συμπέρασμα βασιζόμενο στις καταθέσεις των κυρίων Γιαννόπουλου και Μούκα καθώς και τριών άλλων αυτοπτών μαρτύρων, ένας εκ των οποίων ήταν συνάδελφος του κατηγορουμένου. Έκρινε ότι οι ιατρικές εκθέσεις που προσκόμισε ο προσφεύγων δεν αποτελούσαν «ασφαλή κριτήρια για την ενοχή του κατηγορουμένου, κυρίως επειδή είναι εκ διαμέτρου αντίθετες με τις καταθέσεις των πιο πάνω μαρτύρων οι οποίοι καταθέτουν ότι εξ όσων γνωρίζουν ο κατηγορούμενος δεν χτύπησε [τον προσφεύγοντα]. Ως εκ τούτου, οι κακώσεις οι οποίες αναφέρονται [στις ιατρικές εκθέσεις] μπορεί να έχουν προκληθεί από άλλο λόγο, δεδομένου ότι η κώφωση για την οποία παραπονείται [ο προσφεύγων] προϋπήρχε του συμβάντος, όπως κατέθεσαν [δύο αυτόπτες] μάρτυρες». Ως εκ τούτου, το εφετείο, κατά πλειοψηφία, αθώωσε τον κύριο Γεωργαντζή. Ωστόσο, δύο δικαστές ήταν της άποψης ότι δεδομένων των αποδεικτικών στοιχείων που προσκομίστηκαν ενώπιον του δικαστηρίου, ο κατηγορούμενος θα έπρεπε να κηρυχθεί ένοχος (απόφαση αριθ. 1861/2002).

17. Στις 19 Φεβρουαρίου 2003, ο προσφεύγων, ο οποίος δεν είχε δικαίωμα να ασκήσει αίτηση αναίρεσης σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, ζήτησε από τον Εισαγγελέα να ασκήσει αίτηση αναίρεσης ενώπιον του Αρείου Πάγου. Στις 24 Φεβρουαρίου 2003, ο τελευταίος απέρριψε την αίτησή του.

IV. ΑΣΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΓΕΩΡΓΑΝΤΖΗ

18. Στις 4 Σεπτεμβρίου 2003, ο προσφεύγων κατέθεσε μία αγωγή αποζημίωσης κατά του κυρίου Γεωργαντζή ενώπιον του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών.

19. Στις 30 Ιουνίου 2004, το δικαστήριο απέρριψε την αγωγή του (απόφαση αριθ. 7820/2004).

20. Στις 29 Σεπτεμβρίου 2004, ο προσφεύγων άσκησε έφεση ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών. Η διαδικασία είναι ακόμα εκκρεμής.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

I. ΕΠΙ ΤΩΝ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΩΝ ΠΑΡΑΒΙΑΣΕΩΝ ΤΩΝ ΑΡΘΡΩΝ 3 ΚΑΙ 13 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

21. Ο προσφεύγων παραπονείται ότι υπήρξε θύμα βάνουσης συμπεριφοράς από την αστυνομία, η οποία τους προκάλεσε σοβαρές σωματικές βλάβες και ψυχική οδύνη που συνιστούν βασανιστήρια, απάνθρωπη ή/και εξευτελιστική συμπεριφορά ή τιμωρία, κατά παράβαση του άρθρου 3 της Σύμβασης. Επίσης παραπονείται ότι οι ελληνικές αρχές δεν διασφάλισαν τα δικαιώματά του όπως απαιτεί η διαδικαστική υποχρέωση που επιβάλλει το άρθρο 3, σε συνδυασμό με το άρθρο 13 της Σύμβασης.

Το άρθρο 3 της Σύμβασης προβλέπει:

«Ουδείς επιτρέπεται να υποβληθή εις βασάνους ούτε εις ποινάς ή μεταχειρίσιν απανθρώπων ή εξευτελιστικής.»

Το άρθρο 13 της Σύμβασης έχει ως εξής:

«Παν πρόσωπον του οποίου τα αναγνωριζόμενα εν τη παρούση Συμβάσει δικαιώματα και ελευθερίαι παρεβιάσθησαν, έχει το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής ενώπιον εθνικής αρχής, έστω και αν η παραβίασις διεπράχθη υπό προσώπων ενεργούντων εν τη εκτελέσει των δημοσίων καθηκόντων των.»

A. Ισχυρισμοί των διαδίκων

22. Ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι τα σοβαρά τραύματά του ήταν αποτέλεσμα της μη αναγκαίας και δυσανάλογης χρήσης βίας εκ μέρους της αστυνομίας. Παραπονείται επίσης για την αθώωση του αστυνομικού

ο οποίος υποστηρίζει ότι τον χτύπησε. Υποστηρίζει ότι το Εφετείο αγνόησε όλες τις ιατρικές εκθέσεις και τα υπόλοιπα αποδεικτικά στοιχεία που προσκομίστηκαν ενώπιόν του και αθώωσε τον κατηγορούμενο στηριζόμενο μόνο στις καταθέσεις των μαρτύρων της υπεράσπισης.

23. Η Κυβέρνηση υπογραμμίζει ότι δεν ενέπιπτε κανονικά στην αρμοδιότητα του Δικαστηρίου να υποκαταστήσει τη δική του εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών με αυτήν των εθνικών δικαστηρίων. Υποστηρίζει ότι στην παρούσα υπόθεση το Εφετείο Αθηνών είχε διαφωνήσει με την εκδοχή του προσφεύγοντα για το πώς προέκυψαν οι τραυματισμοί του και ότι από το υλικό της δικογραφίας δεν μπορούσαν να αμφισβητηθούν τα πορίσματα του εθνικού δικαστηρίου και να προστεθεί βαρύτητα στους ισχυρισμούς του προσφεύγοντος. Η Κυβέρνηση τονίζει επίσης ότι το καθήκον του Κράτους να διεξάγει μία αποτελεσματική επίσημη ανάκριση δεν αποτελεί υποχρέωση αποτελέσματος αλλά μέσου. Υποστηρίζει ότι μετά το συμβάν ξεκίνησε διοικητική ανάκριση και ασκήθηκε ποινική δίωξη σε βάρος του αστυνομικού που συμμετείχε στο συμβάν.

B. Εκτίμηση του Δικαστηρίου

1. Ως προς την επικαλούμενη κακομεταχείριση

24. Όπως έχει αναφέρει το Δικαστήριο σε πολλές περιπτώσεις, το άρθρο 3 κατοχυρώνει μία από τις πιο θεμελιώδεις αξίες των δημοκρατικών κοινωνιών. Ακόμα και στις πιο δύσκολες περιστάσεις, όπως ο αγώνας κατά της τρομοκρατίας και του οργανωμένου εγκλήματος, η Σύμβαση απαγορεύει ρητά τα βασανιστήρια και την απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση ή τιμωρία. Αντίθετα με πολλές από τις ουσιαστικές διατάξεις της Σύμβασης και των Πρωτοκόλλων αριθ.1 και 4, το άρθρο 3 δεν προβλέπει καμία εξαίρεση, και καμία παρέκκλιση δεν επιτρέπεται βάσει του άρθρου 15 § 2, ακόμα και σε περίπτωση εθνικού κινδύνου (βλέπε *Selmouni κατά Γαλλίας* [GC], αριθ.

25803/94, § 95, ECHR 1999-V, και *Assenov και λοιποί κατά Βουλγαρίας*, απόφαση της 28 Οκτωβρίου 1998, *Reports of Judgments and Decisions* 1998-VIII, σελ. 3288, § 93). Η Σύμβαση απαγορεύει ρητά τα βασανιστήρια και την απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση ή τιμωρία, ανεξάρτητα από τη συμπεριφορά του θύματος (βλέπε *Chahal κατά Ηνωμένου Βασιλείου*, απόφαση της 15 Νοεμβρίου 1996, *Reports* 1996-V, σελ. 1855, § 79).

25. Κατά την αξιολόγηση των αποδεικτικών στοιχείων, το Δικαστήριο γενικά εφαρμόζει τον κανόνα της απόδειξης «πέραν πάσης λογικής αμφιβολίας» (βλέπε *Ιρλανδία κατά Ηνωμένου Βασιλείου*, απόφαση της 18 Ιανουαρίου 1978, *Series A* αριθ. 25, σελ. 64-65, § 161). Εν τούτοις, η απόδειξη αυτή μπορεί να προκύπτει και από το συνδυασμό επαρκώς ισχυρών, σαφών και συνεπών συμπερασμάτων ή παρόμοιων αμάχητων τεκμηρίων ως προς τα πραγματικά περιστατικά. Όταν μόνον οι αρχές έχουν, συνολικά ή εν μέρει, γνώση των επίμαχων περιστατικών, όπως στην περίπτωση προσώπων που βρίσκονται υπό τον έλεγχό τους καθώς τελούν υπό κράτηση, προκύπτουν ισχυρά τεκμήρια για τα πραγματικά περιστατικά σε σχέση με τις σωματικές βλάβες που προκαλούνται κατά τη διάρκεια της κράτησης. Μπορεί μάλιστα να θεωρηθεί ότι το βάρος της αποδείξεως ανήκει στις αρχές, οι οποίες είναι υποχρεωμένες να παράσχουν ικανοποιητικές και πειστικές εξηγήσεις (βλέπε *Salman κατά Τουρκίας* [GC], αριθ. 21986/93, § 100, ECHR 2000-VII).

26. Στην παρούσα υπόθεση, ο προσφεύγων παραπονείται ότι τον κακομεταχειρίστηκαν δύο αστυνομικοί ενώ συνόδευε ένα φίλο στο αστυνομικό τμήμα προκειμένου να αναφέρει μία ληστεία. Η Κυβέρνηση δεν αμφισβητεί τη χρονολογική σειρά των γεγονότων, ήτοι ότι ο προσφεύγων πήγε στο αστυνομικό τμήμα περίπου στις 7.00 π.μ., ότι έμεινε εκεί περίπου για τρεις ώρες και ότι αμέσως μόλις αφέθηκε ελεύθερος πήγε στο περιφερειακό νοσοκομείο όπου εξετάστηκε από ιατρό περίπου στις 11 π.μ. Ούτε αμφισβητεί την εγκυρότητα των

ιατρικών εκθέσεων, βάσει των οποίων ο προσφεύγων έφερε κακώσεις στο πρόσωπό του και το ωπικό τύμπανό του είχε υποστεί διάτρηση (βλέπε πιο πάνω παράγραφο 8). Η Κυβέρνηση έχει την υποχρέωση να προβάλει μία αληθοφανή εξήγηση για τον τρόπο με τον οποίο προκλήθηκαν οι τραυματισμοί του προσφεύγοντος.

27. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ειδικότερα ότι όταν ένα άτομο τραυματιστεί ενόσω βρίσκεται υπό κράτηση ή με άλλα λόγια υπό τον έλεγχο της αστυνομίας, οποιοσδήποτε τέτοιος τραυματισμός θα αποτελούσε σοβαρό τεκμήριο ότι έπεσε θύμα κακομεταχείρισης (βλέπε *Bursuc κατά Ρουμανίας*, αριθ. 42066/98, § 80, 12 Οκτωβρίου 2004). Το Κράτος είναι υποχρεωμένο να παράσχει λογική εξήγηση για τις αιτίες του τραυματισμού, ελλείψει της οποίας σαφώς ανακύπτει θέμα βάσει του άρθρου 3 της Σύμβασης (πιο πάνω αναφερόμενη απόφαση *Selmouni κατά Γαλλίας*, § 87). Δεν επαρκεί το Κράτος απλώς να αναφέρει την αθώωση των κατηγορουμένων αστυνομικών στην πορεία της ποινικής δίωξης, και συνεπώς, η αθώωση των αστυνομικών όσον αφορά την κατηγορία της επίθεσης σε βάρος ενός ατόμου δεν απαλλάσσει το Κράτος από το βάρος της αποδείξεως βάσει του άρθρου 3 της Σύμβασης προκειμένου να αποδείξει ότι οι τραυματισμοί του πιο πάνω ατόμου ενόσω ήταν υπό τον έλεγχο της αστυνομίας δεν προκλήθηκαν από αστυνομικούς (*Corsacov κατά Μολδαβίας*, αριθ. 18944/02, § 55, 4 Απριλίου 2008). Οι αρχές πρέπει πάντοτε να προσπαθούν να μαθαίνουν τι συνέβη και να μη στηρίζονται σε βιαστικά ή αβάσιμα συμπεράσματα για να κλείσουν την έρευνα ή ως βάση των αποφάσεών τους (*Mikheyev κατά Ρωσίας*, αριθ. 77617/01, § 108, 26 Ιανουαρίου 2008).

28. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι στην παρούσα υπόθεση το Πενταμελές Εφετείο Αθηνών, το οποίο αθώωσε στην κατ'έφεση δίκη τον μοναδικό αστυνομικό που παραπέμφθηκε σε δίκη, περιορίστηκε στο να λάβει ουσιαστικά υπόψη τις καταθέσεις των πέντε αυτοπτών μαρτύρων, τρεις εκ των οποίων ήταν συνάδελφοι του κατηγορούμενου, και

αρνήθηκε να λάβει υπόψη τις ιατρικές εκθέσεις που αποδείκνυαν τον τραυματισμό του προσφεύγοντος για τον μοναδικό λόγο ότι ήταν «εκ διαμέτρου αντίθετες με τις καταθέσεις των πιο πάνω μαρτύρων» (βλέπε πιο πάνω παράγραφο 16). Έκρινε επίσης ότι τα προβλήματα ακοής για τα οποία παραπονείται ο προσφεύγων προϋπήρχαν του συμβάντος στηριζόμενο μόνο στις καταθέσεις δύο εκ των αυτοπτών μαρτύρων.

29. Κατά την άποψη του Δικαστηρίου, ο συλλογισμός αυτός ουδεμία σοβαρή προσπάθεια αντανακλά για να ανακαλυφθεί τι πραγματικά συνέβη στο αστυνομικό τμήμα τη μέρα του συμβάντος. Σημειώνει ότι ο προσφεύγων εξετάστηκε από γιατρό του δημοσίου όχι αργότερα από μία ώρα αφότου έφυγε από το αστυνομικό τμήμα και ότι δεν υπάρχει τίποτα στο φάκελο της υπόθεσης ή τους ισχυρισμούς των διαδίκων από το οποίο να προκύπτει ότι οι τραυματισμοί που περιγράφονται στις ιατρικές εκθέσεις συνέβησαν είτε πριν ή αμέσως μετά την παραμονή του στο αστυνομικό τμήμα. Το Δικαστήριο θεωρεί ότι θα πρέπει να δοθεί σημασία στο γεγονός ότι ο Αρχηγός της Ελληνικής Αστυνομίας αναγνώρισε ότι ο κύριος Γεωργαντζής και ο κύριος Γιαννόπουλος προκάλεσαν σωματικές βλάβες στον προσφεύγοντα, καθώς και στην απόφαση του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου το οποίο δέχτηκε βάσει των αποδεικτικών στοιχείων που προσκομίστηκαν ενώπιόν του ότι ο προσφεύγων χτυπήθηκε από τον κύριο Γεωργαντζή (βλέπε πιο πάνω παράγραφοι 12-13 και 15).

30. Στη βάση όλου του υλικού που προσκομίστηκε ενώπιόν του, το Δικαστήριο θεωρεί ότι ούτε οι αρχές σε εγχώριο επίπεδο, ούτε η Κυβέρνηση στη διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου του Στρασβούργου προέβαλαν κάποια πειστική εξήγηση ως προς την προέλευση των τραυματισμών του προσφεύγοντος (βλέπε, εν αντιθέσει, *Κλάας κατά Γερμανίας*, απόφαση της 22 Σεπτεμβρίου 1993, Series A αριθ. 269, σελ. 17-18, §§ 29-30). Το Δικαστήριο συμπεραίνει ως εκ τούτου ότι η Κυβέρνηση δεν έχει αποδείξει σε ικανοποιητικό βαθμό ότι οι τραυματισμοί του προσφεύγοντος προκλήθηκαν με άλλο τρόπο και όχι

-συνολικά, κυρίως, ή εν μέρει- από τη μεταχείριση στην οποία υποβλήθηκε ενώ βρισκόταν υπό τον έλεγχο των αστυνομικών (βλέπε *Ribitsch κατά Αυστρίας*, απόφαση της 4 Δεκεμβρίου 1995, Series A αριθ. 336, σελ. 26, § 34).

31. Ως εκ τούτου, το επόμενο ερώτημα που ανακύπτει είναι αν μπορεί να θεωρηθεί ότι στην παρούσα υπόθεση υφίσταται ο ελάχιστος βαθμός βαναυσότητας που απαιτείται για να υπάρχει παραβίαση του άρθρου 3 της Σύμβασης (βλέπε, μεταξύ άλλων, *Ilhan κατά Τουρκίας* [GC], αριθ. 22277/93, § 84, ECHR 2000-VII). Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι η εκτίμηση αυτού του ελάχιστου βαθμού είναι σχετική: εξαρτάται από το σύνολο των περιστάσεων της υπόθεσης, όπως η διάρκεια της μεταχείρισης, οι σωματικές ή/και ψυχικές επιπτώσεις της και, σε ορισμένες περιπτώσεις, το φύλο, η ηλικία και η κατάσταση της υγείας του θύματος (βλέπε, μεταξύ άλλων, *Tekin κατά Τουρκίας*, απόφαση της 9 Ιουνίου 1998, *Reports* 1998-IV, σελ. 1517, § 52).

32. Για να κρίνει αν μια τιμωρία ή μεταχείριση είναι «εξευτελιστική» με την έννοια του άρθρου 3, το Δικαστήριο εξετάζει επίσης αν σκοπός της ήταν η ταπείνωση και ο εξευτελισμός του θύματος και αν, όσον αφορά τις συνέπειες, επηρέασε δυσμενώς την προσωπικότητά του κατά τρόπο ασυμβίβαστο με το άρθρο 3 (βλέπε, για παράδειγμα, *Raninen κατά Φινλανδίας*, απόφαση της 16 Δεκεμβρίου 1997, *Reports* 1997-VIII, σελ. 2821-22, § 55).

33. Ενόψει των ανωτέρω, το Δικαστήριο θεωρεί ότι οι σωματικές βλάβες που υπέστη ο προσφεύγων στα χέρια της αστυνομίας, καθώς και ο φόβος, η αγωνία και το αίσθημα κατωτερότητας που του προκάλεσε η επικαλούμενη κακομεταχείριση, πρέπει να προκάλεσαν στον προσφεύγοντα αρκετά σοβαρό πόνο ώστε να μπορούν οι πράξεις της αστυνομίας να χαρακτηριστούν απάνθρωπη και εξευτελιστική μεταχείριση με την έννοια του άρθρου 3 της Σύμβασης (βλέπε, *mutatis mutandis*, *Balogh κατά Ουγγαρίας*, αριθ. 47940/99, 20 Ιουλίου 2004).

34. Το Δικαστήριο συμπεραίνει ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 3 της Σύμβασης.

2. Ως προς την επικαλούμενη ανεπάρκεια της έρευνας

35. Ενόψει των ανωτέρω, το Δικαστήριο δεν θεωρεί αναγκαίο να κρίνει χωριστά αυτή την πλευρά της υπόθεσης.

II. ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 41 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

36. Το άρθρο 41 της Σύμβασης προβλέπει:

«Εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση της Σύμβασης ή των Πρωτοκόλλων της και εάν το εσωτερικό δίκαιο του Υψηλού Συμβαλλομένου Μέρους επιτρέπει την ατελή μόνον επανόρθωση των συνεπειών της παραβίασης αυτής, το Δικαστήριο επιδικάζει στον ζημωθέντα διάδικο, εφόσον συντρέχει λόγος, μία δίκαιη ικανοποίηση.»

A. Ζημία

1. Υλική Ζημία

37. Ο προσφεύγων ζητεί 4.776,25 ευρώ για τις συνεχιζόμενες θεραπείες των ασθενειών του που αποτελούν συνέπεια των τραυματισμών του και 29.702,20 για απώλεια εισοδήματος μετά το συμβάν. Υποστηρίζει ότι εξαιτίας των τραυματισμών του ήταν αδύνατο να επανέλθει στην προηγούμενη επαγγελματική δραστηριότητά του ως εργάτης οικοδομής. Σε στήριξη των αξιώσεών του, ο προσφεύγων προσκόμισε πολλά τιμολόγια για έξοδα νοσοκομείου και φαρμακευτικής αγωγής.

38. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι τα αιτούμενα ποσά είναι αυθαίρετα και μη αιτιολογημένα. Αμφισβητεί τη μέθοδο που χρησιμοποίησε ο προσφεύγων για να υπολογίσει την υλική ζημία του και τόνισε ότι ο προσφεύγων είχε λάβει οικονομική βοήθεια από το

Ταμείο Κοινωνικής Ασφάλισης για τις ημέρες που δεν μπορούσε να εργαστεί. Επιπλέον, εξέφρασε αμφιβολίες ως προς την ανικανότητά του για εργασία, αφού οι ισχυρισμοί του ως προς αυτό δεν έχουν βεβαιωθεί από κάποιο δημόσιο οργανισμό. Υποστηρίζει ότι το επιδικαστέο για υλική ζημία ποσό δεν μπορεί να υπερβεί τα 2.000 ευρώ.

39. Το Δικαστήριο επαναλαμβάνει ότι πρέπει να υφίσταται μία σαφής αιτιώδη συνάφεια μεταξύ της επικαλούμενης υλικής ζημίας και της παραβίασης της Σύμβασης και ότι αυτή μπορεί να περιλαμβάνει αποζημίωση για διαφυγόντα κέρδη (πιο πάνω αναφερόμενη απόφαση *Mikheyev κατά Ρωσίας*, § 156).

40. Στην παρούσα υπόθεση το Δικαστήριο παρατηρεί αφενός, ότι η θεραπεία στην οποία υποβλήθηκε ο προσφεύγων κατά τη διάρκεια των τελευταίων ετών καθώς και η μειωμένη εργασιακή ικανότητά του οφείλονται, σε κάποιον απροσδιόριστο βαθμό (βλέπε πιο πάνω παράγραφο 10 στο τέλος), στον τραυματισμό του αυτιού του. Ωστόσο, παρατηρεί αφετέρου ότι από τον φάκελο δεν προκύπτει ότι έχει αποδειχθεί σαφής δεσμός μεταξύ του συμβάντος και του συνόλου των παρόντων προβλημάτων υγείας του προσφεύγοντα. Αποφαινόμενο κατά δίκαιη κρίση, το Δικαστήριο επιδικάζει στον προσφεύγοντα 4.000 ευρώ για την αιτία αυτή, πλέον οποιουδήποτε ποσού που μπορεί να οφείλεται για το φόρο.

2. Ηθική βλάβη

41. Ο προσφεύγων αξιώνει επίσης 1.500.000 για ηθική βλάβη.

42. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι το επιδικαστέο για ηθική βλάβη ποσό δεν μπορεί να υπερβεί τα 8.500 ευρώ.

43. Το Δικαστήριο θεωρεί ότι ο προσφεύγων υπέστη μία βέβαιη ηθική βλάβη που δεν μπορεί να αποκατασταθεί μόνον από τη διαπίστωση της παραβίασης. Λαμβάνοντας υπόψη τις συγκεκριμένες περιστάσεις της υπόθεσης και αποφαινόμενο κατά δίκαιη κρίση, το Δικαστήριο επιδικάζει στον προσφεύγοντα 20.000 ευρώ για την αιτία

αυτή, πλέον οποιουδήποτε ποσού που μπορεί να οφείλεται για τον φόρο.

Β. Έξοδα και δικαστική δαπάνη

44. Ο προσφεύγων αξιώνει 12.500 ευρώ για έξοδα και δικαστική δαπάνη. Το ποσό αυτό περιλαμβάνει αμοιβή μετάφρασης και έξοδα εκπροσώπησης ενώπιον του Δικαστηρίου, αν και ο προσφεύγων δηλώνει ότι δεν έχει μπορέσει ακόμα να πληρώσει τον δικηγόρο του. Βάσει του μοναδικού τιμολογίου που προσκομίζεται, ο προσφεύγων κατέβαλε 1.500 ευρώ για αμοιβή μετάφρασης.

45. Η Κυβέρνηση δεν συμφωνεί με το αιτούμενο ποσό, υποστηρίζοντας, μεταξύ άλλων, ότι η αμοιβή μετάφρασης ήταν πολύ υψηλή και ότι ο προσφεύγων δεν αποδεικνύει τα έξοδα εκπροσώπησης στα οποία υποστηρίζει ότι υποβλήθηκε. Κατά την Κυβέρνηση, το επιδικαστέο για την αιτία αυτή ποσό δεν μπορεί να υπερβεί τα 1.000 ευρώ.

46. Σύμφωνα με την πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, η επιδίκαση εξόδων και δικαστικής δαπάνης στη βάση του άρθρου 41 προϋποθέτει την απόδειξη της πραγματικότητας και της αναγκαιότητάς τους και, επιπλέον, του εύλογου χαρακτήρα του ύψους τους (βλέπε, για παράδειγμα, *Sahin κατά Γερμανίας*) [GC], no. 30043/98, § 105, ECHR 2003-VIII).

47. Στην προκειμένη περίπτωση, το Δικαστήριο παρατηρεί ότι, εκτός από το ένα τιμολόγιο, ο προσφεύγων δεν προσκομίζει καμία απόδειξη σε ό,τι αφορά τις αξιώσεις του για αμοιβή δικηγόρου. Ως εκ τούτου δεν μπορεί να του επιδικάσει το συνολικό ποσό που ζητεί. Ωστόσο, το Δικαστήριο δέχεται ότι ο προσφεύγων θα πρέπει να καταβάλει την αμοιβή του δικηγόρου του. Συνεπώς, κρίνει εύλογο να επιδικάσει στον προσφεύγοντα 3.000 ευρώ για την αιτία αυτή, πλέον οποιουδήποτε ποσού που μπορεί να οφείλεται για τον φόρο.

Γ. Τόκοι υπερημερίας

48. Το Δικαστήριο κρίνει προσήκον να βασίσει το επιτόκιο των τόκων υπερημερίας στο επιτόκιο δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας προσαυξημένο κατά τρεις εκατοστιαίες μονάδες.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ, ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ, ΟΜΟΦΩΝΑ,

1. Αποφαίνεται ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 3 της Σύμβασης όσον αφορά τη μεταχείριση στην οποία υποβλήθηκε ο προσφεύγων στα χέρια της αστυνομίας.

2. Αποφαίνεται ότι δεν υπάρχει λόγος να εξετάσει χωριστά το παράπνοο για την έλλειψη συμμόρφωσης προς της διαδικαστική υποχρέωση που επιβάλλει το άρθρο 3, σε συνδυασμό με το παράπνοο βάσει του άρθρου 13 της Σύμβασης.

3. Αποφαίνεται ότι

α) το εναγόμενο Κράτος οφείλει να καταβάλει στην προσφεύγουσα, μέσα σε τρεις μήνες από την ημέρα κατά την οποία η απόφαση θα καταστεί τελεσίδικη σύμφωνα με το άρθρο 44 § 2 της Σύμβασης, 4.000 (τέσσερις χιλιάδες) ευρώ για υλική ζημία, 20.000 (είκοσι χιλιάδες) ευρώ για ηθική βλάβη και 3.000 (τρεις χιλιάδες) ευρώ για έξοδα και δικαστική δαπάνη, πλέον οποιουδήποτε ποσού που μπορεί να οφείλεται για τον φόρο,

β) από τη λήξη της προθεσμίας αυτής και μέχρι την καταβολή, το ποσό αυτό θα προσαυξηθεί με τόκους υπολογιζόμενους με επιτόκιο ίσο με το επιτόκιο δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, το οποίο θα ισχύει κατά την εν λόγω περίοδο, προσαυξημένο κατά τρεις εκατοστιαίες μονάδες.

4. Απορρίπτει το αίτημα δίκαιης ικανοποίησης κατά τα λοιπά.

Συντάχθηκε στη αγγλική γλώσσα και στη συνέχεια κοινοποιήθηκε εγγράφως στις 18 Ιανουαρίου 2007 κατ'εφαρμογή του άρθρου 77 §§ 2 και 3 του κανονισμού.

(υπογραφή)

Søren NIELSEN

Αναπληρωτής Γραμματέας

(υπογραφή)

Λουκής ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ

Πρόεδρος

Ακριβής μετάφραση του συνημμένου
εγγράφου από τα αγγλικά.

Αθήνα, 7 Φεβρουαρίου 2007

Ο μεταφραστής

Αλέξανδρος Πετροτσόπουλος

Πηγή: <http://www.nsk.gr/edad/ee384.pdf>